28 ՄԱՅԻՍ 1999 ՈՒՐԲԱԹ # 98 (1843)

Ազգ
Azg
armenian daily

Քո հաջողակ 13 թիվը

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ուշադրություն. ռամկավարների գործերն առաջ են ընկնում խոսքերից

Հարցազրույց ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի հետ

ԼՈՒԼԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՀՌԱԿ-ի ընտրարշավը նախընտրական կրքերի հրահրման մեջ առանձնացավ արտահայտված մշակութայնությամբ ոչ թե համերգային շոուների կազմակերպման, այլ Թեքեյան կենտրոնում անցկացված մշակութային-քաղաքական միջոցառումներով: Ընտրարշավին մասնակցող կուսակցություններից ՀՌԱԿ-ը թերեւս միակն է, որ հանրությանը ներկայանում է կոնկրետ գործերով. Թեքեյան կենտրոնը, ընդամենը 2 օր առաջ իր բացումն ազդարարած «Բուլվինոս քեմիքլզ» ՍՊԸ, գրեթե ավարտված եւ ամռանը Գյումրիում գործարկվելիք «Խաչատուրյան» առեւտրաարդյունաբերական կենտրոն: ՀՌԱԿ ղեկավարները փիլիսոփայորեն են մոտենում նախընտրական թոհուբոհին, քանզի, նրանց համոզմամբ, կյանքը ընտրություններով չի ավարտվում... «Ազգի» հարցերին պատասխանում է ՀՌԱԿ համատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը:

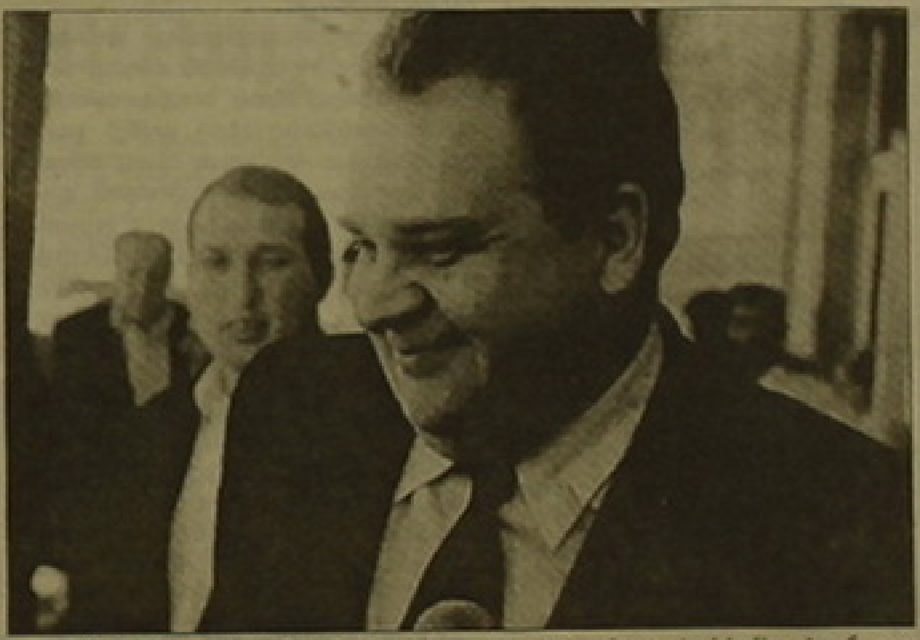

– Պրն Միրզախանյան, համամասնական ընտրացուցակում ՀՌԱԿ-ը 13-րդն է: 13 թիվը Ձեզ համար բարեհաջո՞ղ է...

– Չենք փորձել, բայց մայիսի 30-ին ՀՌԱԿ-ի օգտին քվեարկելով մեր ընտրողները կարող են ստուգել, 13-ը հայերիս համար դրակա՞ն, թե՞ բացասական խորհուրդ ունի: Բայց ստուգելու համար պետք է մեզ ձայն տալ:

– Սոցհարցող Ահարոն Ադիբեկյանը հետաքրքիր բնորոշեց ՀՌԱԿ-ի ընտրարշավը. «ՀՌԱԿ-ը մեծ առաջություն է վերցրել, բայց ուշ մտավ ընտրարշավի մեջ: Չգիտեմ, կհասցնի՞, թե՞ չի հասցնի»: Ի՞նչ եք կարծում, կհասցնե՞ք:

Տես ▸ էջ 4

Դեմիրելն արդեն հրապարակում է Օջալանի դատավճիռը

ԱՆԿԱՐԱ, 27 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: PKK-ի առաջնորդ Աբդուլլահ Օջալանի դատավարությունը, որ նշանակված է մայիսի 31-ին, մեծ լարվածություն է առաջացրել Թուրքիայի ողջ տարածքում: Ինչպես տեղեկացրել է թուրքական հեռուստատեսությունը, մայիսի 26-ի առավոտյան պահակազորը Սուղանլիա կղզու նավակառանման կետի տանիքում հայտնաբերել է մի ռումբ, որը նախատեսված էր կառանատեղը պայթեցնելու համար, որպեսզի Սուղանլիա չկարողանան ժամանել ոչ թուրքական եւ ոչ էլ այլազգի մասնագետներ:

Մայիսի 26-ին Թուրքիայի նախագահ Ս. Դեմիրելը Չանքայայի պալատում ունեցած իր ելույթում նշել է, որ Թուրքիայի «արդարադատ» դատարանը 30 հազար անմեղ մարդկանց արյան համար պատասխանատու Օջալանին նախատեսել է դատել 123 եւ 125 հոդվածներով: Դեմիրելը կրկին հայտարարել է, որ այս դատավարությունը Թուրքիայի եւ թուրք ժողովրդի գործն է եւ «բացի Թուրքիայի դատարանից, որեւէ երկրի փաստաբան, իրավաբան կամ այլ մեկը իրավունք չունի մասնակցելու այդ դատավարությանը»: Նախագահը հավաստիացրել է, որ մայիսի 31-ի դատավարությունը կկատարվի անհնայն բարեխղճությամբ, եւ «ոճրագործ մարդասպանը իր պատիժը կստանա համաձայն Թուրքիայի դեմոկրատական դատարանի արդարացի որոշման»:

Ստորագրված է Միլոշեւիչի ձերբակալության օրդերը

ՀԱԱԳԱ, 27 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հաագայի միջազգային տրիբունալը պատրաստվում է Հարավսլավիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչին ներկայացնել ռազմական հանցագործությունների մեղադրանք: Հաագայի տրիբունալի ներկայացուցիչները հայտնել են, Միլոշեւիչի ձերբակալության օրդերը արդեն ստորագրված է: Առաջին անգամ է պետության գործող ղեկավարի ներկայացվում ռազմական հանցագործություններ կատարելու մեղադրանք: Համաձայն արտասահմանյան աղբյուրների, այդ ամենը կդժվարացնի Միլոշեւիչի մասնակցությունը Կոսովոյում խաղաղ կարգավորման բանակցություններին: Այնուամենայնիվ, բանակցություններին կարող են մասնակցել Միլոշեւիչի խորհրդականները, ինչպես դա եղավ Ռամբույեի հանդիպումներում: ԱՄՆ-ում Հարավսլավիայի դեսպան Վլադիսլավ Յովանովիչը կարծիք է հայտնել, որ Հաագայի տրիբունալի նման առաջնորդվել է քաղաքական շարժառիթներով եւ դարձել ՆԱՏՕ-ի հանցակիցը:

ՆԱՏՕ-ի օդուժը հարձակումներ է գործում օրական 24 ժամ

ԲԵԼԳՐԱԴ, 27 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր եւս մարդ է զոհվել եւ երեքն էլ վիրավորվել, երբ նատօյական հրթիռներ են ընկել Բելգրադից 30 կմ հարավ գտնվող Ռալյա բնակավայրի բնակելի տների վրա: Զոհվել են 4 եւ 8 տարեկան երեխաները եւ մի 29-ամյա կին: Եւս մի երեխա վիրավոր է, իսկ երկրորդը համարվում անհայտ կորած է: Տուժածները տեղափոխվել են մայրաքաղաքի «Ցսապ օգնության» կենտրոն: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, անցած օրվա ընթացքում ՆԱՏՕ-ի օդուժի հարձակումներին են ենթարկվել Բելգրադ, Նիշ, Վալեւո, Կրալեւո, Արանջելովաց, Զրենյանին քաղաքները ու համայնքները: Ավերվել է երկաթուղու մի հատված Զրենյանինի եւ Պանչեւոյի միջեւ՝ Բելգրադից 20 կմ հեռու: Կոսովոյի տարածքը ըստ էության դարձել է զորային ռմբակոծությունների փորձադաշտ: Դաշինքի ինքնաթիռներն անցած գիշեր «բաց բարկումների զինափորձարան... դաշինքի ինքնաթիռներն անցած գիշեր «բաց չեն թողել» երկրամասի ոչ մի համայնք: Կոսովոյի օբյեկտներին հարվածներ են հասցվում նաեւ այսօր: ՆԱՏՕ-ի օդուժը շարունակում է երկրի տարածքը ռմբակոծել օրական 24 ժամ:

ՍՓՅՈՒՌՔ

Վարդան Օսկանյանի հանդիպումը ՌԴ արտգործնախարարի հետ

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Աշխատանքային այցով Մոսկվայում գտնվող արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը մայիսի 27-ին հանդիպեց ՌԴ արտգործնախարար Իգոր Իվանովի հետ: Ինչպես հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, հանդիպման ընթացքում երկու երկրների նախարարները քննարկել են հայ-ռուսական հարաբերություններին, կովկասյան համագործակցությանը, տարածաշրջանային անվտանգությանը, ինչպես նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման գործընթացին եւ Մինսկի խմբի համանախագահների սպասվելիք հանդիպմանն առնչվող հարցեր: Հանդիպման ընթացքում պրն Իվանովը նախարար Օսկանյանին ներկայացրել է Կոսովոյի հիմնահարցի շուրջ ընթացող բանակցությունների վերջին զարգացումները: Նույն օրը առավոտյան նախարար Օսկանյանը հանդիպել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ՌԴ համանախագահ Յուրի Յուկալովի հետ: Քննարկվել են համանախագահների տարածաշրջան սպասվող այցին վերաբերող հարցեր եւ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի շուրջ բանակցությունների վերսկսման հնարավորությունները:

«Ընդհանուր պետությունը» Հայաստանի առավելագույն զիջումն է

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ընդհանուր պետության» սկզբունքը, որ առաջարկվել է ԵԱՀԿ ՄԽ համանախագահների կողմից եւ հիմք է հանդիսանում ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման համար, «այն առավելագույն փոխզիջումն է», որին Հայաստանը պատրաստ է դիմել, հայտարարել է Հայաստանի արտաքին գործերի նախարարության մամլո քարտուղար Արա Պապյանը ռուսական «Ինտերֆաքս» գործակալությանը տված հարցազրույցի ժամանակ: Ըստ նրա, ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահների վերջին առաջարկները, որ պարունակում են այդ սկզբունքը, ընդունելի հիմք են Երեւանի համար բանակցությունները սկսելու համար: Արա Պապյանը հայտարարել է, որ հակամարտության կարգավորման հետագա պլանը կարող է մշակվել բանակցությունների միջոցով, «որոնք, հավանաբար, կլինեն երկարատեւ եւ դժվարին»: Ըստ ՀՀ ԱԳՆ մամլո խոսնակի, համաձայն ԵԱՀԿ պլանի, Ղարաբաղը կարող է լինել կիսանկախ եւ լիովին անկախ պետություն: «Ղարաբաղի անկախությունը մեր հեռանկարային նպատակն է, բայց մենք այն մի կողմ դրեցինք հանուն նրա, որպեսզի լուծում գտնենք, հանուն փոխզիջման», ընդգծել է Պապյանը: Արա Պապյանը ափսոսանք է հայտնել այն առնչությամբ, որ Ադրբեջանը մերժել է համանախագահների վերջին առաջարկները:

Ադրբեջանը ՆԱՏՕ-ի անդամ դառնալու հույս է փայփայում

ԲԱՔՈՒ, 27 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանը ձգտում է ՆԱՏՕ-ի կառույցներում հետագա ինտեգրացման, հեռանկարում նպատակ ունենալով դառնալ այդ կազմակերպության անդամը, հայտարարել է Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարարի տեղակալ Արազ Ազիմովը ՆԱՏՕ-ի ներկայացուցիչների հետ հանդիպման նախօրեին, որոնք Բաքու են ժամանել չորսօրյա այցով: «Ինտեգրացիոն նոր գործընկերությունը ՆԱՏՕ-ի հետ Ադրբեջանին թույլ կտա բարձրանալ մի մակարդակ, երբ նա մեկ քայլ հեռավորությամբ կգտնվի ուխտին լիակատար անդամակցությունից», ընդգծել է Ազիմովը: Ըստ Ազիմովի, Ադրբեջանը ցանկանում է համագործակցել ՆԱՏՕ-ի հետ այն հարցերում, որոնք վերաբերում են Բաքու-Սուփսա նավթատարի անվտանգությանը, ինչպես նաեւ Կովկասյան տարածաշրջանով ստրատեգիական փոխադրումների հարցում:

ԱՍՈՒԼԻՍ

Հայաստանում «բիզնես լայֆ» մթնոլորտ է

Այս կարծիքին է «Բուլվինոս քեմիքլզ» ՍՊԸ սեփականատեր Վարդան Ուզունյանը

ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, Երեւանում պաշտոնապես բացվեց բարձր տեխնոլոգիական կենցաղային քիմիայի արտադրության «Բուլվինոս քեմիքլզ» ՍՊԸ-ն: Որ, հանձին այս ձեռնարկության, Հայաստան է մուտք գործում եվրոպական չափանիշներով արտադրանք եւ դրան զուգահեռ մենեջմենթ ու մարքեթինգ, երեւում էր նաեւ Թեքեյան կենտրոնում կազմակերպված ասուլիսի կազմակերպվածությունից մանրամասն բացատրություններ լրագրողների հարցերին, արտադրանքի պիտակների եւ բուն արտադրանքի ցուցադրություն, տեսաֆիլմի ցուցադրում, ճաշկերույթ եւ այլն: Ասուլիսում ներկայացվեց ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ինչպես լոնդոնյան Bulvinos Chemicals ընկերության, այնպես էլ նրա գործընկերոջ գերմանական հանրահայտ Henkel

Group-ի մասին: Եվ քանի որ «Ազգն» արդեն մանրամասն տեղեկացրել է միջազգային չափանիշներով այդ ձեռնարկության մասին, ավելացնենք միայն, որ գործարանն առայժմ արտադրելու է 19 տեսակի արտադրանք, որը մինչեւ օգոստոս կհասնի մոտ 40-ի:

Տես ▸ էջ 5

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Երեկ իր նախընտրական դիտարկումների «բուրումնավետ» փունջը ժուռնալիստի տուն հրավիրված լրագրողներին ներկայացրեց «Ընտրությունը քոնն է» դիտորդական ծրագիրը, որի ավելի քան վեց հազար կամավորներ զննել են նախընտրական քարոզարշավը, ընտրական հանձնաժողովների ցուցակներում. գրանցված ընտրողների ծննդյան թվերի եւ ամսաթվերի բացակայություն, բազմաթիվ «մեռած հոգիներ», տարածքում չբնակվող անձանց գրանցում, անունների կրկնություններ տարբեր տեղամասերում, ամբողջական շենքերի չընդգրկում, չհամարակալված, չկնքված ընտրացուցակներ եւ այլն։ Թեկնածուներից մեկի ջանքերով արագացվել են գազամատակարարման աշխատանքները, Արարատի Բերքաշատ գյուղում տեղադրվել է ջրմուղ պոմպ, հորատվել արտեզյան ջրհոր, Երեւանի թիվ 27 դպրոցի հանդեսին հրավիրված Նապոլեոն Ազիզյանը դպրոցին 100 հազար դրամ է խոստացել ծնողների իր ընտ-

ԴԻՏՈՐԴԱԿԱՆ

«Ընտրությունը քոնն է» ծրագրի դիտորդները դժգոհ են նախընտրական գործընթացներից

ընթացքը եւ գործունեությունը, ընտրացուցակային անճշտությունները, քարոզչական նյութերի տարածման գործընթացը եւ, հանրագումարի բերելով տեսածը, հանգել այն տխուր եզրակացության, թե ընտրարշավի ընթացքում «գրանցվել են մի շարք լուրջ խախտումներ, որոնք կարող են մեծապես ազդել ընտրությունների արդյունքների վրա»։ Պատասխանելով **«Ազգի»** հարցին, արդյոք դա նշանակո՞ւմ է, որ ընտրությունների «անարդար» ելքն արդեն իսկ կանխորոշված է, ծրագրի տնօրեն Հարություն Համբարձումյանը նշեց, որ խոսքը հնարավոր ազդեցության մասին է։ Դիտարկված խախտումների մասին իրենք տեղյակ են պահել տեղական իշխանության մարմիններին, եւ հարցերը հաճախ կարգավորվել են։ «Ընտրությունը քոնն է» ծրագրի դիտորդներն ամենայն ուշադրությամբ հետեւելու են բուն ընտրություններին, քվեների հաշվարկմանը եւ հետընտրական գործընթացներին, եւ հուլիսի 1-ին պատրաստվում են հրապարակել դիտարկումների նախնական արդյունքները՝ վերջնական արդյունքները հանրագումարային հաշվետվությամբ ամփոփելու հեռանկարով։

«Լուրջ խախտումների» շարքը մանրամասնեց ծրագրի մամուլի պատասխանատու Հասմիկ Մարգսյանը։ Ըստ նրա, բազմաթիվ ընտրատարածքներում ընտրացուցակները փակցվել են ուշացումով, որոշ տեղամասերում չեն փակցվել կամ փակցվել են ոչ տեսանելի տարածքներում, պահվել համայնքապետերի աշխատասենյակներում (նման դեպքեր արձանագրվել են Նոյեմբերյանի, Վայոց ձորի, Արարատի մարզի, Երեւանի մի շարք տեղամասերում)։ Մարզերում եւ Երեւանում համատարած խառնաշփոթ է ընտրա-

Քարոզչական նյութերում հաճախ բացակայել են տպաքանակները եւ տպարանի հասցեն, նյութերը փակցվել են պատահական վայրերում, շենքերի, կրպակների վրա եւ այլուր, ստորագրահավաքը կատարվել է լուրջ թերություններով եւ չի արտացոլում քաղաքական ուժերի իրական կշիռը, ընտրական հանձնաժողովներում սովորական երեւույթ էր տեղերի փոխանակումը, ինչը դիտորդներին թույլ է տալիս ենթադրել, որ հանձնաժողովների անդամները մտադիր են զբաղվել ոչ միայն իրենց անմիջական (օրենքով սահմանված) պարտականություններով։ Ընտրակաշառքների անթաքույց ձեւերը փոխարինվել են առավել կատարելագործված տեսակներով. ասֆալտապատում, բարեկարգման աշխատանքներ, որ կատարվում են պետական միջոցների անվան տակ, բայց կոնկրետ թեկնածուների օգտին։ Եղվարդում, մասնավորապես,

րողների ներկայությամբ, եւ միայն տնօրենի խնդրանքով հետաձգել նվիրատվությունը։

Խախտումներ են արձանագրվել նախընտրական պայմանագրերի ձեւով, բռնարարքներ՝ թեկնածուների եւ նրանց վստահված անձանց, ԱԻՄ+ դաշինքի ներկայացուցիչների նկատմամբ, հրապարակվել են սոցիոլոգիական հետազոտությունների արդյունքներ եւ այլն։ Մի խոսքով ընտրություններից առաջ, ինչպես ընտրություններից առաջ։ «Ազգի» հարցին, 20-30 տոկոսանոց գնահատված անճշտությունները, ծրագրի տնօրենի տպավորությամբ, միտումնավորությա՞ն, թե՞ անփութության հետեւանք են, պրն Համբարձումյանը պատասխանեց. «Թե մեկը, թե մյուսը։ Ընտրացուցակների կազմումն ինքնին աշխատատար եւ բարդ գործընթաց է, սակայն շատ բան նաեւ դիտավորյալ է արվել»։

ՍԻՍԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱԺՄ

Վազգեն Մանուկյանի կարծիքով խորհրդարանի նոր կազմի քաղաքական երանգապնակն ավելի լայն կլինի

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. «Դժվար է պատկերացնել, որ հնարավոր է ավելի վատ խորհրդարան, քան ներկայիս խորհրդարանն է», այսպիսի կարծիք հայտնեց Ազգային-ժողովրդավարական միության նախագահ Վազգեն Մանուկյանը մայիսի 27-ի մամլո ասուլիսում, նշելով սակայն, որ «ընտրությունները ցույց կտան»։ Քաղաքական գործիչների ներկայիս վիճակն ԱԺՄ առաջնորդը համեմատեց տենդի հետ՝ քննություններից առաջ։ Նա 1999 թ. ընտրությունները համեմատեց նախորդ՝ 1995 թ. խորհրդարանական ընտրությունների հետ, եւս մեկ անգամ նշելով, որ այն ժամանակ վիճակն ավելի պարզ էր. կար իշխանություն եւ կար ընդդիմություն։ Իսկ հիմա, ըստ Մանուկյանի, «գայլերը խառնվել են ոչխարներին»։

Վազգեն Մանուկյանը կարծիք հայտնեց, որ ՀՀ Ազգային ժողովի նոր կազմի քաղաքական երանգապնակը ընտրություններից հետո ավելի լայն կդառնա։ Նա ձեռնպահ մնաց ապագա խորհրդարանում սեփական կուսակցության ներկայացուցչության վերաբերյալ կանխատեսումներից, նշելով սակայն, որ եթե ընտրություններն արդար լինեն, ապա ինքը համաձայն է ԱԺՄ-ի հավաքած ձայների ցանկացած տոկոսի։

Հայաստանի ժողովրդական կուսակցության առաջնորդ Կարեն Դեմիրճյանին որպես ԱԺ հնարավոր խոսնակի գնահատելու կապակցությամբ Վ. Մանուկյանը որոշակի կասկած հայտնեց, նշելով, որ չգիտի, թե ինչպիսի խոսնակ կլինի Դեմիրճյանը, ինչպես եւ չգիտի, թե կհավաքի՞ արդյոք «Միասնություն» դաշինքը բավարար թվով ձայներ դրա համար, եւ կհամաձայնի՞ արդյոք Դեմիրճյանն ինքը այդ պաշտոնն ստանձնելու առաջարկությանը։

Նա նաեւ կասկած հայտնեց, թե ԱԺՄ-ն կհամաձայնի մասնակցել նոր կառավարության ձեւավորմանը, նշելով, որ նախարարական պորտֆելները երբեք նպատակ չեն եղել ԱԺՄ-ի համար։ Սակայն, ըստ Մանուկյանի, ԱԺՄ-ն միշտ ջանացել է ազդել կառավարական կառույցների վրա։

Ընտրությունների նկատմամբ վերահսկողության հարցի առնչությամբ Վազգեն Մանուկյանը նշեց, որ հսկողություն կատարվում է արդեն հիմա. այսպես, Երեւանի թիվ 2 ընտրատարածքում, որտեղ ԱԺՄ-ն առաջադրել է Ավետիք Իշխանյանի թեկնածությունը, օրերս ընտրացուցակներում մտցվել են երկու զորամասեր, որոնց մասնակցությունն ընտրություններին տվյալ ընտրատարածքում, ըստ նրա, հակասում է Ընտրական օրենսգրքի համապատասխան հոդվածներին։ Ավետիք Իշխանյանը հաստատեց այս տեղեկատվությունը, ընթերցելով իր դիմումը Երեւանի Աջափնյակ համայնքի առաջին ատյանի դատարանին։ ԱԺՄ առաջնորդի խոսքերով, ընտրությունների հատուկ հսկողություն թիվ 75 ընտրատարածքում, որտեղ քվեարկվում է ՀՀՇ վարչության նախագահ Վանո Սիրադեղյանը, չի լինի, քանի որ այդ ընտրատարածքում ԱԺՄ-ն իր թեկնածուն չի առաջադրել։

«Առաքելության» համար 5 տոկոսը ինչ է որ

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. «Առաքելություն» կուսակցության քարոզարշավը, ըստ կուսակցության նախագահ Արտուշ Պապոյանի, բավականին լավ է ընթանում։ Մայիսի 27-ին «Առաքելությունը» հանրահավաք կկազմակերպի Գյումրիում, իսկ հաջորդ օրը քարոզարշավը կավարտի Շիրակի մարզի գյուղերում։ Պրն Պապոյանը բնական է համարում 5 տոկոսի արգելանքի հաղթահարումը, կուսակցությունը ձայների մեծ մասը նախատեսում է հավաքել Շիրակի եւ Լոռու մարզերից, իսկ մնացած բնակավայրերում ձայներ ստանալուն կնպաստի իրենց կարգախոսը՝ «Զարգացած մարզեր, ուժեղ Հայաստան»։

Պրն Պապոյանը նշեց նաեւ, որ մինչ այժմ քարոզարշավի համար ծախսվել է 1200 դոլար, որը նվիրում են գյումրեցիները։

Արտերկրում 1782 ընտրող

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ. ԿԸՀ-ում շարունակում են ստացվել օտարերկրյա պետություններում Հայաստանի խորհրդարանական ընտրություններին մասնակցող ՀՀ քաղաքացիների ցուցակները։

Մայիս 27-ի ժամը 15-ի դրությամբ օտարերկրյա պետություններում ՀՀ դիվանագիտական հաստատություններից ստացված տվյալներով Վաշինգտոնի ընտրական տեղամասում արձանագրվել են ԱԺ ընտրություններին մասնակցելու հայտ ներկայացրած ՀՀ 40, Լոնդոնում՝ 12, Մինսկում՝ 308, Ժնեւում՝ 6, Լոս-Անջելեսում՝ 233 քաղաքացիներ։

Այսպիսով, օտարերկրյա պետություններում ՀՀ ԱԺ ընտրություններին մասնակցելու հայտ ներկայացրած ՀՀ քաղաքացիների թիվը հասավ 1782-ի։

Թիվ 11 ընտրատարածքը՝ ընտրությունների փորձաքա՞ր

Երեկ ժուռնալիստի տունը հյուրընկալել էր Երեւանի թիվ 11 (օրինակելի ընտրատարածք դառնալու հայտ ներկայացրած) ընտրատարածքի պատգամավորության թեկնածուներին. բացակայում էին «Կենտրոնի» քաղաքապետ Արտաշ Զուրաբյանը եւ ԱԺՄ-ական Շավարշ Քոչարյանը. Խոսրով Հարությունյանին ներկայացնում էր թեկնածուի վստահված անձը։ Մրցակիցները դիմել են մարզային ընտրական հանձնաժողովին՝ առաջարկելով թույլ տալ, որպեսզի ընտրությունների նախօրեին կնքված ընտրաթերթիկներն՝ ընտրությունների օրը, քվեատուփի մեջ նետվելուց անմիջապես առաջ, վավերացվեն լրացուցիչ կնիքով («կարուսել» կոչվող ընտրակեղծիքների հիշական հայտնի մեխանիզմի գործողությունը կանխելու նպատակով)։ Դիմումն ստորագրել են բոլոր թեկնածուները բացառությամբ «ընտրակեղծիքներից ամենից շատ խոսող» Շավարշ Քոչարյանի եւ Արտաշ Զուրաբյանի (առաջինը հրաժարվել է միանալ նախաձեռնությանը, իսկ երկրորդին գտնել չի հաջողվել)։ Պատգամավորության թեկնածուները խոսեցին ընտրատարածքի «օրինակելիությունը» խաթարող խախտումների եւ ընտրացուցակային անճշտությունների մասին հավելելով, որ «թեկնածուների միջեւ գլադիատորական հարաբերություններ չկան, այլ՝ փոխադարձ հարգանք եւ երկխոսություն»։ Տարոն Առաքելյանը, մասնավորապես, հայտարարեց. «Եթե այս ընտրատարածքում ընտրություններն անարդար լինեն, մյուսների մասին խոսելն ավելորդ է»։

Լ. Պ.

Բարեւագիր «Երկիր»-ին

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 529353. AT&T (3742) 151065.
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՈՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

նախընտրական

ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ

Համամասնակա՞ն, թե՞ մայրաքաղաքային ցուցակներ

Կուսակցությունների ու դաշինքների ղեկավար գործիչները նախընտրական այս օրերին հաճախակի այցելում են նաեւ հանրապետության մարզեր ու քաղաքներ՝ հայցելու տեղերի ընտրողների վստահության քվեն: Մասնավորապես Գյումրիում, Շիրակում կազմակերպվող հանդիպումների ժամանակ ընտրողները նրանց երբեմն նաեւ այսպիսի հարց են ուղղում. «Իսկ մեր քաղաքի, մարզի ներկայացուցիչներն ի՞նչ տեղ ունեն ձեր կուսակցության ընտրացուցակում»: Ասել է թե կողմնորոշման հարցում այլեւայլ գործոնների թվում սրան եւս նշանակություն են տալիս: Այս գործոնը ոչ պակաս դեր կարող է ունենալ տվյալ կուսակցության օգտին եւ նրա տեղական կառույցների աշխատանքի ակտիվության հարցում: Ինչեւէ: Ընտրողների հարցի պատասխանը լավագույն դեպքում լինում է այնպիսին, ինչպիսին մի անգամ տեղական «Շանթ» հեռուստատեսության ուղիղ եթերում տվեց, օրինակ, «Արժանապատիվ ապագա» կուսակցության ղեկավար, պրոֆեսոր Լյուդմիլա Հարությունյանը: Նա նշեց, որ իրենց համամասնական ցուցակի 40 տոկոսը մարզերից ընդգրկված թեկնածուներ են, այդ թվում 10 մարդ Գյումրիից: Թվում է, ամեն ինչ հրաշալի է: Բայց... այդ թեկնածուները կուսակցությունների, դաշինքների ընտրացուցակների ո՞ր հորիզոններում են նշված: Ավելի ստույգ՝ նրանց որոշակի մասն ընդգրկվա՞ծ է արդյոք այդ ցուցակների համեմատաբար վերին, «անցողիկ» մասերում, թե՞ ոչ: Ահա այս իմաստով, թվում է, խորհելու բան իրոք կա:

Ծանոթանալով 21 կուսակցությունների ու դաշինքների հրապարակված համամասնական ցուցակներին, դրանցից 7-ում, այսինքն ընդհանուր թվի 1/3-ում, չհանդիպեցինք կոնկրետ Շիրակի մարզից ընդգրկված թեկնածուների անունների: Իսկ հանրապետության մարզերից կա ընդամենը 3, այդ թվում Շիրակից 2 թեկնածու: Առաջին տասնյակում բոլոր մարզերից ընդգրկված թեկնածուների ընդհանուր թիվը 9 է... Եվ նույնիսկ առաջին 15 տեղերի հաշվարկով նրանց քանակն ընդհանուր առմամբ չի անցնում 16-17 մարդուց: Դժվար չէ ենթադրել, որ ընտրվածների, ապագա խորհրդարանի 56 «համամասնական» պատգամավորների շարքում նրանց թիվը շատ ավելի փոքր կլինի:

Բերված հաշվարկներից առանձին է մնում Գյումրիի «Առաքելություն» կուսակցությունը, որի թեկնածուները, հասկանալի է, գլխավորապես տեղացիներ են: Իսկ մյուս կուսակցությունների հարցում պատկերը մոտավորապես հետեւյալն է: ԱԺՄ-ի ընտրացուցակն, օրինակ, 75 մարդուց է կազմված, առաջին 17-ը կուսակցության վարչության անդամներն են, կարծես թե բոլորն էլ Երեւանից, բացառությամբ 13-րդի (Աշտարակ) եւ 16-րդի (Եղվարդ): ԱԺՄ Շիրակի մարզային կառույցի ղեկավարը ցուցակում 18-րդն է, իսկ շիրակցի մյուս թեկնածուների անունները սկսվում են 38-րդ հորիզոնականից: «Ազգային պետություն» հասարակական-քաղաքական կազմակերպության 14 անունով ցուցակի առաջին տասնյակում եւս մարզերից անուններ չկան: Նույնը չգտանք նաեւ ԱԻՄ+ դաշինքի ընտրացուցակի առաջին 12 հորիզոնականներում: Ու թեպետ ԱԻՄ-ի մարզային կառույցը Շիրակում բավականին տեսանելի է, ընտրարշավներին միշտ ակտիվորեն է մասնակցում, իսկ Պարույր Հայրիկյանն էլ հաճախ է գալիս Գյումրի: Դաշինքի 58 թեկնածուների թվում Շիրակի թերեւս միակ ներկայացուցիչը 24-րդն է: ՀՌԱԿ-ի ցուցակում 7-րդը Գյումրիից Անսոն Փիլոյանն է: Վերը նշված «Արժանապատիվ ապագա» կուսակցության թեկնածուներից 8-րդը Վանաձորի քաղաքապետն է, իսկ գյումրեցիները ցուցակում, ճիշտ է, 10-ն են, բայց նրանց անունները սկսվում են 13 եւ 14 համարներից ու շարունակվում 22-ից: «Կոմունիստական եւ սոցիալիստական ուժերի միություն» դաշինքի, Հայկոմկուսի 8-րդ, ՀՀՇ-ի 10-րդ թեկնածուները Գյումրիից են, Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության 7-րդ, Երիտասարդական կուսակցության 8-րդ համարակիր թեկնածուները համապատասխանաբար Վանաձորից եւ Վայքից: Այս մի քանիսը (7-10-րդ տեղերում ընդամենը 6-ը) մարզերից ընդգրկված թեկնածուների համեմատաբար լավ ցուցանիշներն են: Ավելի բարձր տեղերում, ինչպես արդեն նշել ենք, նրանցից ընդամենը 3-ն են: Ընդսմին, «Հայրենիք» դաշինքի թեկնածուների առաջին եռյակում Շիրակից Պետրոս Մակեյանի ընդգրկվածությունը, այն էլ 2-րդ տեղ, եզակի բացառություն է, պայմանավորված երեւի պրն Մակեյանի տվյալ դաշինքի գլխավոր ճարտարապետներից մեկը լինելու անշրջանցելի հանգամանքով: Լոռու փոխմարզպետը ՀՅԴ-ի, Արթիկի գուլպայի ֆաբրիկայի գլխավոր տնտեսագետը «Օրինաց երկիր»-ի ընտրացուցակների 4-րդ համարներն են: Սրանց հակառակ, «Սոցիալիստական ուժերի եւ մտավորականների միություն» դաշինքի առաջին 20 թեկնածուները, մեր դիտարկմամբ, բացառապես մայրաքաղաքից են: Իսկ «Միասնություն» դաշինքի ցուցակում մարզերից թեկնածուների անունների չհանդիպեցինք նույնիսկ առաջին 50-ի մեջ... Բացառությամբ 47-րդի (Աբովյան):

Չմեկնաբանենք: Պարզապես նշենք, որ այստեղ ուրվագծված ընդհանուր պատկերը սոսկ ածանցյալն ու մի կոնկրետ հետեւանքն է մեզանում տասնամյակներով վարվող այն միակողմանի, վնասակար քաղաքականության, որ մոտավորապես կարելի է կոչել բոլոր արժեքների ու դրանց առաջացման հնարավորությունների գերկենտրոնացում մայրաքաղաքում:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ
Գյումրի

ԸՆՏՐԱՐՇԱՎ

«Ես համոզված անկուսակցական եմ»

Էջմիածնի թիվ 35 ընտրատարածքում ԱԺ պատգամավորության թեկնածու առաջադրված Հակոբ Հակոբյանը մեծ ճանաչում է վայելում հատկապես ողջ Արմավիրի մարզում՝ շնորհիվ իր երկարամյա ու ավանդական բարեգործությունների, շուրջ 700 աշխատատեղերի, որ ապահովել են նրա ստեղծած բազմաթիվ ձեռնարկությունները, մասնավորապես «Զվարթնոց» համալիրը: Ընտրվելու նրա առավել հնարավորություններն են ապացուցում քաղաքի բնակչության շրջանում կատարված սոցիոլոգիական հարցումները: Ի դեպ, օրենքը չխախտելու նպատակով Հակոբ Հակոբյանն ընտրություններից 2-3 ամիս առաջ դադարեցրեց քաղաքի բնակչությանը բաժանվող օգնությունը, որպեսզի բարեգործությունը չդիտարկվի որպես ընտրակաշառք:

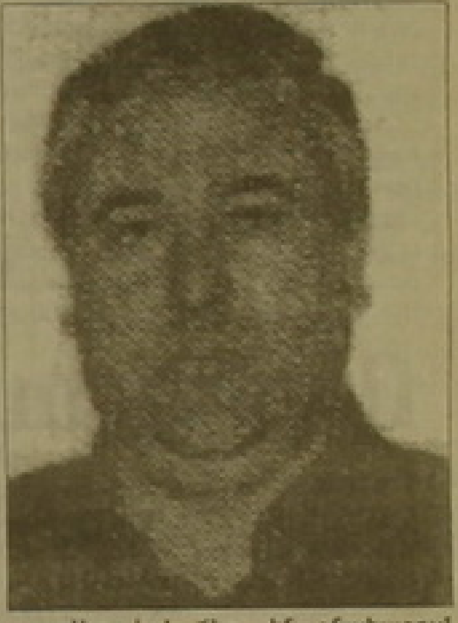

– Պրն Հակոբյան, տեղեկացանք, որ նախորդ պատգամավորական ընտրություններին էլ եք թեկնածու առաջադրվել, սակայն ինչ-ինչ խախտումների պատճառով չեք ընտրվել:

– Այն ժամանակ ինձ չբավականացրեց 200 ձայն՝ պատգամավոր դառնալու: Ընտրությունները վատ էին կազմակերպված. հանձնաժողովի նախագահը պատճառաբանում էր, թե ցուցակները կիսապատրաստ վիճակում են, բնակչության շրջանում ոչ մի բացատրական աշխատանք չէր տարվել: Թեպետ իմ օգտին տրված ձայները մեծ թիվ էին կազմել, սակայն կատարվեցին բացահայտ կեղծիքներ: Դիմեցինք Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողով, սակայն՝ ապարդյուն:

– Ներկայիս պատգամավորության թեկնածուների թվում շատ են գործարարները, ընդ որում՝ քիչ չեն անկուսակցական գործարարները: Այսինքն՝ եթե կանխագուշակումների դիմենք, հնարավոր է, որ այս խորհրդարանն ավելի շատ տնտեսական, քան քաղաքական ուղղվածություն ունենա:

– Կարծում եմ՝ ստեղծված իրավիճակը հենց այդպիսի խորհրդարան էլ պահանջում է: Անհրաժեշտ են մարդիկ, որոնք անմիջական կապ ունեն երկրի տնտեսության հետ: Փոխանակ անիմաստ մրցակցություն ծավալելու, թե հասարակության ո՞ր շերտն է մեծամասնություն կազմելու խորհրդարանում, ավելի լավ է սթափ դատենք՝ ի՞նչն է առաջնահերթ երկրի համար: Եթե պատգամավոր ընտրված գործարարներին հաջողվի աջակցել կառավարության առաջադիմական ծրագրերին, հաջողվի պետական բյուջեն ապահովել անհրաժեշտ գումարներով եւ լուծել գործազրկության հարցը, այսինքն՝ իրենց բարգավաճման համար էլ ամուր հիմք ապահովել, ապա այդպիսիք կարող են կատարված համարել ժողովրդի առջեւ իրենց պարտքը: Ես կազմել եմ ընդարձակ ծրագրեր, որոնք վերաբերում են տնտեսության բոլոր բնագավառներին, որոնք իրականացվելու են ո՛չ միայն Արմավիրի մարզում, այլեւ՝ ողջ Հայաստանի տարածքում: Ծրագրերս կյանքի կոչելու հնարավորություն ստանալով՝ ես երբեք չեմ էլ ցանկանա առաջադրվել հաջորդ ընտրություններին, որովհետեւ, տնտեսությունն առաջ մղելով, գործարարները հետագայում պիտի զիջեն իրենց տեղը մշակույթի, կրթության ու գիտության գործիչներին: Թող վերջիններս ներեն, սակայն այժմ, այսպես թե այնպես, նրանք չեն կարող որեւէ աջակցության հույս ունենալ, քանի որ բարեփոխումները երկրում պետք է սկսել տնտեսությունից:

– Կարծում եք մյուս գործարարներն էլ, իրենց առաքելությունը կատարելով, կհեռանա՞ն ասպարեզից...

– Այո, եթե ճիշտ են գնահատում երկրի զարգացման աստիճանների հաջորդականությունը: Մենք գործարարներով, բազմիցս հավաքվել ու համատեղ ծրագրեր ենք մշակել: Այսօր մեզ մտահոգում է գործող հարկային օրենսդրությունը, որն ամենեւին հավասարակշիռ չէ. որոշ հարկատեսակներ չափից դուրս խիստ են, որոշ հարկատեսակներ չափից դուրս մեղմ են: Այնպիսիներն էլ կան, որ մեր անմիջական շփման ու վերահսկման կարիքն ունեն: Շատ հարցերում բոլորովին անիմաստ ճնշումներ են գործադրվում տնտեսության ոլորտն աշխուժացնողների վրա:

– Դուք անկուսակցական եք, սակայն կա՞ կուսակցություն կամ դաշինք, որի հանդեպ համակրանք եք տածում:

– Բոլոր կուսակցություններին էլ հավասար հարգանքով եմ վերաբերվում, եւ եթե պատգամավոր ընտրվեմ ու խորհրդարանական աշխատանքը պահանջի՝ կհամագործակցեմ յուրաքանչյուրի հետ, սակայն՝ մնալով համոզված անկուսակցական:

– Եթե ընտրվեք կո՞ղմ, թե՞ դեմ եք արտահայտվելու պատգամավորական անձեռնմխելիությանը:

– Անձեռնմխելիության օրենքին կառչել ու կառչում են նրանք, ովքեր այս տարիների ընթացքում զբաղվել են կաշառակերությամբ, թալանով, այլ քրեական օրինախախտումներով: Եթե ընտրվեմ, ինձ համար միեւնույն է՝ գործո՞ւմ է այդ օրենքը, թե՞ ոչ: Ես երեւակայությունս գործածել եմ բացառապես տնտեսության ոլորտում: Սակայն արդարությունը պահանջում է, որ օրենքը վերացվի, որովհետեւ բոլորս էլ հավասար ենք, իսկ մեղավորները պիտի պատժվեն: Ամեն դեպքում ցավալի է, որ շատ թեկնածուներ իրենց փրկությունն ու ապաստանը փնտրում են այս օրենքի հովանու ներքո:

ԼՈՒԻՍ ԲԱՐԱՅԱՆ

«Էժա՞ն կուսակցություն տամ, լա՛վ կուսակցություն»

– Էդ ի՞նչ ես ծախում, ախպեր ջան, մի տեսնեմ:

– Լավ կուսակցություններ ունեմ, ցավդ տանեմ: Ի՞նչ տեսակի ես ուզում. ծախակողմյան, աջակողմյան, հետնակողմյան, մեջտեղի, քանի՞ հատ ես ուզում, այ նայիր.

Հայրենիք	**Ճշմարիտ ուղի**
Մայր հայրենիք	**Արժանապատիվ ապագա**
Ազատություն	**Միասնություն**
Օրինաց երկիր	**Բարօրություն**
Հզոր հայրենիք	**ՀՀՇ+Շամիրամ**

– Պա՛հ, պա՛հ, մարդ ուզում է ուրախությունից սրանց վրա լաց լինի, էնքա՞ն հայրենասեր կուսակցություններ են երեւում:

– Ճիշտ ես: Թեկնածուներ էլ ունեմ՝ աշխա՞րհը չունի, ժողովրդի սիրուց տառապում են, արդեն սկսել են գժվել:

– Իսկ դերասան թեկնածուներ ունե՞ս:

– Դերասանն ի՞նչ ես անում, սրանք բոլորը լավ դերասանություն գիտեն, տեսնես ի՞նչ ներկայացումներ են տալիս:

– Շաքի պես չունե՞ս:

– Ունեմ, միլիոնատիրոջ շաքի պես: Խոսում է, եսեւից չես հասնի: Բոստոնում մի բառ: Խոսքը մեր մեջ, միլիոնատերն էլ լավն է, հեռակա բարձրագույն կրթություն ունի, գրաճանաչ է: Մենա՞կ դեմքը մի քիչ բութ է: Ասում է ով փորձի անձեռնմխելիությանը դիպչի, գործ կունենա իմ սիրելի Վանիկի հետ:

– Լսիր, ախպեր ջան, արի սրանց տանենք Թուրքիա ծախենք: Կանգնենք Ստամբուլի փողոցներում, մուշտարի կանչենք. «Լա՛վ կուսակցություններ տամ, էժա՛ն կուսակցություններ, էժա՛ն պառլամենտ», կարող է թուրքերն առնեն: Մեկ է, մեր պառլամենտը եղած-չեղած մի հաշիվ է: Փոխարենը կարող ենք վարձով կառավարություն վերցնել: Ինչքան էլ շատ վարձ տանք, հո մեր նախարարների կերածի չափ չենք տա: Մնացած փողն էլ կավելացնենք պատգամավորների աշխատավարձին: Մեղք են, չէ՞, հետն էլ կխնդրենք, որ մի նոր օրենք ընդունեն, թե յուրաքանչյուր հայ ընտանիք պարտավոր է ստեղծել իր սեփական կուսակցությունը՝ բաղկացած իր ընտանիքի անդամներից: Կունենանք մոտ 70-80 հազար կուսակցություն ու էլի առաջինը կլինենք աշխարհում: Միշտ առաջինը:

ՇԻԼԱՉԻ

Ս. Բադալյանի կարծիքով հակակոմունիզմը վերացել է

ԵՐԵՎԱՆ, 27 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսի 27-ին ՀԿԿ գրասենյակում տեղի ունեցավ Հայկոմկուսի առաջին քարտուղար Սերգեյ Բադալյանի մամուլի ասուլիսը, որը, ինչպես մյուսներինը, նախընտրական բնույթ ուներ:

Նա նախ ամփոփեց իր նախընտրական քարոզարշավի արդյունքները՝ դրանք գնահատելով դրական, նշելով, որ հայկոմկուսի ներկայացուցիչներին եւ անձամբ իրեն ընդունել են բարձր մակարդակով: Պ-ն Բադալյանն այն կարծիքն արտահայտեց, թե Հայաստանում հակակոմունիզմը վերացել է, սակայն ցավ հայտնեց, որ իր այցելած գրեթե բոլոր շրջաններում մարդիկ ապրում են ծանր, սոցիալապես անապահով վիճակում, եւ անգամ կան անձինք, որոնք չորսից հինգ օր հաց չեն կերել:

Ս. Բադալյանն իր ելույթում թվարկեց այն կուսակցությունների անունները, որոնք իր կարծիքով արժանի են խորհրդարանում տեղ զբաղեցնելու՝ ՀԿԿ, ՀՅԴ, ԱԺՄ, ՀՀԿ եւ ՀԺԿ: Նա նաեւ այն կարծիքն արտահայտեց, թե այս ընտրություններում վերջ կտրվի մանրմունր կուսակցություններին եւ կոչ արեց ընտրողներին վերջ տալ էմոցիոնալ ընկալումներին: Հայկոմկուսի ղեկավարը հարկ համարեց քննադատել արհեստականորեն ստեղծված կուսակցություններին, որոնք ոչ մի քաղաքական դեմք չունեն ու ճանապարհ չեն անցել:

Նա հույս հայտնեց, որ այս խորհրդարանը լինելու է լուրջ քաղաքական եւ նշեց, որ եթե հանկարծ բակային հեղինակությունները էլ այնտեղ տեղ զբաղեցնեն, միեւնույն է, նրանք անելիք չեն ունենալու, իսկ պատգամավորների անձեռնմխելիության մասին ասաց՝ «պետք է տարածվի միայն քաղաքական հայացքների վրա»:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Ուշադրություն. ռամկավարները գործերն առաջ են ընկնում խոսքերից

Հարցազրույց ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանի հետ

Սկիզբը էջ 1

– Մենք իսկապես շատ ակտիվ սկսեցինք եւ յուրովի վարեցինք ընտրարշավը, բայց ընտրությունները նման չեն ժամանակից շուտ մեկնող գնացքի. մենք էլ ուշացած ուղեւորների, որ ուզում ենք «խցկվել» վերջին վագոն: «Կհասցնենք, թե՞ չենք հասցնի» շատ հանգամանքներից է կախված: Մենք ոչ այնքան մտահոգ ենք, որ մեր ձայները կպակասեցվեն, որքան թե ինչքանով կավելացվեն այլ կուսակցությունների ձայները: Ընտրողների մոտ 50 տոկոսը չի պատրաստվում մասնակցել ընտրություններին, քվեարկելու մտադրություն ունեցողների 80 տոկոսն էլ չգիտի, որ երկու ցուցակով է ընտրելու համամասնական եւ մեծամասնական: Այս պարագայում ընտրությունների ելքը կանխորոշող գործոններից ընտրողների կարծիքն ամենեւին էլ գլխավորը չէ:

– Ձախացման նախընտրական համաճարակի պայմաններում, երբ ազատական գաղափարախոսությունը, թվում է, վարկաբեկվել է, ՀՌԱԿ-ը հավատարիմ է իրեն եւ ամբոխահաճո ժեստեր չի անում: Ընտրություններից առաջ այդ «ուղղագիծ» կեցվածքը որքանո՞վ նպաստավոր է ձեզ համար:

– Ես չեմ համարում, որ ազատականության գաղափարախոսությունը վարկաբեկված է, որովհետեւ մեր ժողովուրդը, մեր ընտրողը չի տեսել ազատականության իրական արժեքները: Ինչպե՞ս կարող է վարկաբեկված լինել մի երեւույթ, որ ուղղակի չի եղել: Ինչ վերաբերում է գաղափարախոսական առումով կուսակցության «ուղղագիծ պահվածքին», ապա անշուշտ, դրական եմ գնահատում: Ավելին ասեմ, գաղափարախոսական դրույթների, քաղաքական գծի պահպանումը լուրջ կուսակցության համար շատ ավելի կարեւոր է, քան հերթական ընտրությունների արդյունքները: Իհարկե, եթե խոսքը կուսակցության, ոչ թե «Անուշիկ» անունով անհասկանալի մի կազմակերպության մասին է, որ ստեղծվել է մի քանի հոգու պատգամավոր դարձնելու եւ բարձրաստիճան հովանավորների ամբիցիաները բավարարելու համար եւ կարող է լինել աջ, ձախ կամ խառը... Ավանդական կուսակցությունները, որոնք մասնակցում են ընտրություններին, կայուն գաղափարախոսություն ունեն, ինչն էլ կայացած կուսակցություններին տարբերում է օրվա խնդիրներ հետապնդող կազմակերպություններից: Հասարակությունը կայացած է այնքանով, որքան կայացած են նրանում քաղաքական ուժերը:

– Ավանդական կուսակցությունների շարքում ՀՌԱԿ-ը միակ աջ (ազատական) քաղաքական ուժն է: Այսօր եւ ապագա խորհրդարանում ո՞ւմ (ո՞ր կուսակցություններին) եք տեսնում Ձեր կողքին:

– Դժվար է ասել, որովհետեւ ազատականության մասին այսօր խոսում են եւ «Միասնությունը», եւ հետաքրքրական անուններ ունեցող նորաստեղծ կազմակերպությունները: Ժամանակը ցույց կտա, որովհետեւ դուք միանգամայն ճիշտ նշեցիք, այսօր ազատականությունից են խոսում, վաղը, ինչպես ցույց տվեց ԱԺ վերջին տարվա փորձը, առաջարկում եւ ընդունում են օրենքներ ապրանքի գինը սառեցնելու մասին, ինչն անհեթեթություն է. ապրանքի գինը կարելի է իջեցնել կամ բարձրացնել, բայց օրենսդրական որոշում կայացնել գնի սառեցման մասին ուղղակի հակասում է ազատական տնտեսության հիմնադրույթներին:

– ՀՌԱԿ-ի ծրագիրն, ըստ Ձեզ, ինչո՞վ է առանձնանում երկու տասնյակ այլ կուսակցությունների եւ միավորումների «գեղեցիկ» ծրագրերից. հայ ընտրողն ինչպե՞ս կողմնորոշվի ծրագրերի լաբիրինթոսում:

– ՀՌԱԿ-ը ոչ միայն խոսում է «գեղեցիկ ծրագրերի» մասին, այլեւ մասնանշում, թե ինչպես ստեղծել բոլոր կուսակցությունների կողմից «փայփայվող» աշխատատեղերը: Այն է` սփյուռքի ռամկավար շրջանակների կապիտալը ներգրավելով, արտադրական կարողություններ հիմնել Հայաստանում: Առայժմ երկուսը, առայժմ փոքր, հաշվի առնելով 91-92 թթ. մեր տխուր փորձը եւ այն մենաշնորհային քաղաքականությունը, որ նախորդ իշխանությունները վարում էին տնտեսական եւ հասարակական գործունեության բոլոր ոլորտներում: Այդ 2-ը վաղը 20 կդառնա, սփյուռքի գործարարների օրինակին կհետեւեն օտարները, եւ արտասահմանյան կապիտալը կսկսի հոսել Հայաստան. կապիտալի ներհոսքը Հայաստանի տնտեսության զարգացման միակ երաշխիքն է, որովհետեւ նույնիսկ խորհրդային շրջանում մեր տնտեսությունը ներքին կապիտալի հաշվին չէր զարգանում: Պետք է ստեղծել նոր տեխնոլոգիաների վրա հիմնված արտադրություններ, մարդկանց ապահովել աշխատատեղերով, աշխատավարձերով եւ արժանապատիվ ապրելակերպով:

– Կարծիք կա, որ Հայաստանի հարկային օրենսդրությունը նպաստավոր չէ կապիտալի ներհոսքի համար:

– Ցավոք, այդպես է: Ներդնողները, բոլոր ներդնողները, մեր կարծիքով, 1-2 տարով պետք է ազատվեն հարկերից: Հարկային եւ մաքսային քաղաքականության հիմքում ոչ թե բյուջեն լցնելու, այլ ձեռներեցին առավելագույնս շահագրգռելու խնդիրը պետք է լինի: Այդ դեպքում բյուջեի համալրման խնդիրն ինքնըստինքյան կլուծվի: 20 տոկոս ԱԱՀ-ը ձեռներեցին ստիպում է թաքցնել եկամուտները եւ ընդհանրապես խուսափել հարկերից: Մյուս կողմից պետք է հաշվի նստել միջազգային արժութային կազմակերպությունների պահանջների հետ. սա է Հայաստանի տիպի պետությունների հիմնական դժվարությունը` մի կողմից որոշակի պայմանով հատկացվող վարկային ներդրումներ, որ օդի պես անհրաժեշտ են պետությանը, մյուս կողմից` առողջ բանականության եւ ձեռներեցության համար նպաստավոր պայմանների ստեղծում: Խնդիրն արդյունավետ միջինը գտնելն է:

– Ռամկավարներին հաճախ «կշտամբում» են իշխանամետության, Հայաստանի բոլոր (խորհրդային, հհշական, ներկայիս) իշխանությունների հետ համագործակցելու մեջ:

– Ես ՀՌԱԿ-ի հիմնադիր խորհրդի նախագահն եմ եղել, եւ պիտի ասեմ, որ եթե ՀՌԱԿ-ն իշխանամետ էր, ապա իշխանությունների քաղաքականությունը մեր նկատմամբ խիստ արտառոց էր: Այլ հարց է, որ նախընտրական շրջանում եւ, համոզված եմ, ընտրություններից հետո էլ քաղաքական որոշ ուժերի ձեռնտու է լինելու մեզ պիտակներ կպցնելը: Հայկական իրականության մեջ, իշխանություններին «թշնամական» ուժերը հաճախ երկակի կյանքով են ապրում` ցերեկային եւ գիշերային: Ցերեկն իրար վիրավորում են, գիշերը հանդիպում եւ պայմանավորվում, թե վաղն ինչպես են շարունակելու իրենց «հակամարտությունը»: ՀՅԴ-ն իր առաջին համագումարներից մեկում հայտարարեց, որ իրենք ոչ միայն իշխանության, այլեւ ընդդիմության դաշտն են գրավելու, եւ հաջողությամբ իրականացնում էր այդ թեզը: Այդ պարագայում իրական ընդդիմություն կարող էր լինել այն քաղաքական ուժը, որը գաղափարական լուրջ տարաձայնություններ չուներ իշխող ուժի հետ: Երկար տարիներ հենց այդպիսին էր ՀՌԱԿ-ը` ելնելով այն հակաժողովրդավարական եւ ազատական տնտեսության հետ ընդհանրություն չունեցող քաղաքականությունից, որ իրականացվում էր այդ տարիներին:

Վերջին մեկ տարում, մեր գնահատմամբ, ժողովրդավարության զարգացման առումով արձանագրվել է որոշակի առաջընթաց, որն ինքնին դեռեւս ամենօրյա կյանքում զգալի չէ, բայց փաստ է: Որպես ռամկավար կուսակցություն մենք բավարարված ենք, որպես ազատական կուսակցություն` ոչ: Ընդունենք, որ այսօր չկան ոչ փակված կուսակցություններ եւ թերթեր, ոչ հետապնդվող քաղաքական գործիչներ, ավելին` իշխանության տարբեր օղակներ ԱԺ ընտրություններում ունեն իրենց ֆավորիտները, նախկին կենտրոնացված բռունցքը չկա, ինչը նույնպես ժողովրդավարության արտահայտություն է: Որպես ազատական կուսակցություն մենք համարում ենք, որ գործադիր իշխանությունը կարող էր ավելի արդյունավետ գործել` հաշվի առնելով Հայաստանի տնտեսական զարգացման առանձնահատկությունները:

– Գործադիր իշխանության արդյունավետ աշխատանքի պարագայում, Ձեր կարծիքով, հնարավո՞ր էր ժողովրդի կենսամակարդակի դրական փոփոխություն արձանագրել ռուսաստանյան ճգնաժամից առաջացած դրամական ներհոսքի կտրուկ կրճատման պայմաններում:

– Կարծում եմ` ոչ: Ռոբերտ Քոչարյանն, ըստ իս, լինելով աշխատունակ, խելացի, վերլուծական միտք ունեցող անհատ, անկեղծորեն ուզում է բարելավել իրավիճակը կասկածելի մտավարժանքներով զբաղվելու փոխարեն, տնտեսություն գիտի եւ պրագմատիկ, իրատեսական մոտեցումներ ունի: Ես սա ասում եմ նախընտրական շրջանում, երբ ուրիշներն այդ մասին լռում են, թերեւս ցերեկը քննադատելով երեկոյան փորձում են հարցեր լուծել նախագահի հետ: Գուցե սա ինչ-որ տեղ հակաքարոզչություն է, քանի որ նախընտրական շրջանում ընդունված է վատ խոսել նախագահի եւ կառավարության մասին. ես անում եմ հակառակը:

– ՀՌԱԿ-ին չհաջողվեց տեղ զբաղեցնել ընտրական հանձնաժողովներում: Ընտրությունը վերահսկելու ինչպիսի՞ լծակներ ունեք:

– Մենք քաղաքական կազմակերպություններ ունենք, որոնց գաղափարախոսությունը եւ քաղաքականությունը հենց վերահսկելն է. նրանք հսկիչներ են, ակտիվորեն ստուգում են ու հայտարարում, որ ցուցակները կեղծված են, նախընտրական խախտումներն անպակաս: Այնպես որ, այդ դաշտը թողնենք նրանց. տասը տարի վերահսկել են, հիմա էլ կվերահսկեն եւ հերթական անգամ կհայտարարեն, թե ընտրությունները կեղծված են (եթե իրենց ակնկալիքները չարդարանան): Իդեալական արդար ընտրություններին ես չեմ հավատում, ոչ թե որովհետեւ խաբեբաներն ու ավազակները շատ են, այլ որովհետեւ ազատ ընտրությունը միայն ազատ անհատների երկրում է լինում: Մեր քաղաքացիներն այսօր ազատ չեն, որովհետեւ կաշկանդված են սոցիալական, նյութական ծանր կացությամբ:

– Ապագա խորհրդարանը, Ձեր կարծիքով, նախորդից լավը կլինի՞:

– Չեմ կարծում: Մեծամասնական համակարգով առաջադրված թեկնածուների մեծ մասը մեր օրերի հերոսներն են` բավական յուրօրինակ դեմքերով, մականուններով կամ առանց մականունների: Համամասնական ցուցակներում էլ հետաքրքիր տիպեր կան, բայց քաղաքականապես գոնե ավելի հասուն են: Եթե հասարակությունը դրական աճ ունենար, մարդիկ ավելի լավ ապրեին, խորհրդարանն այլ որակ կունենար: Խորհրդարանը հասարակության հայելին է, իսկ հասարակությունը պատգամավորության թեկնածուների մեջ բարեգործների է որոնում առանց խորանալու այդ «բարեգործության» ակունքներում: Չի կարող լինել, օրինակ, գերազանց խորհրդարան եւ սարսափելի առողջապահության համակարգ, անհասկանալի կրթության ոլորտ, կաթվածահար արդյունաբերություն, գործազուրկների հսկայական բանակ: Սա էլ զարգացման մի աստիճան է, որ պիտի անցնենք, եւ ես հավատում եմ, որ ՀՌԱԿ-ը վաղ թե ուշ (ըստ իս շուտով) լուրջ դերակատարություն կունենա մեր քաղաքական համակարգում, մեր պետականության եւ ազգային տնտեսության զարգացման գործում:

ՔՎԵԱԹԵՐԹԻԿ

Քառասնեկից միայն մեկը

Մայիսի 30-ին կայանալիք խորհրդարանական ընտրությունների համամասնական ընտրակարգի քվեաթերթիկում 21 կուսակցությունները եւ դաշինքներն ընդգրկված են հետեւյալ հերթականությամբ.

1. «Ազատ Հայք Առաքելություն» հասարակական-քաղաքական կազմակերպություն: Նշված են ցուցակի առաջին երեք թեկնածուների անուն-ազգանունները` Ռուբեն Մնացականյան, Կոնստանտին Ալավերդյան, Հրաչյա Սարգսյան:
2. «Ազատություն» կուսակցություն - Հրանտ Բագրատյան, Արտաշես Առաքելյան, Ստեփան Բաղալյան:
3. Ազգային ժողովրդավարական միություն (ԱԺՄ) հասարակական-քաղաքական կազմակերպություն - Վազգեն Մանուկյան, Արշակ Սադոյան, Դավիթ Վարդանյան:
4. «Ազգային պետություն» հասարակական-քաղաքական կազմակերպություն - Սամվել Շահինյան, Աշոտ Մխիթարյան, Ռիմա Սողոմոնյան:
5. «ԱԻՄ+» դաշինք - Պարույր Հայրիկյան, Արամ Հարությունյան, Ներսես Զեյնալվանդյան:
6. «Առաքելություն» հասարակական-քաղաքական կազմակերպություն - Արտուշ Պապոյան, Արա Պապանյան, Խաչիկ Հարությունյան:
7. «Արժանապատիվ ապագա» հասարակական-քաղաքական կազմակերպություն - Լյուդմիլա Հարությունյան, Կառլեն Ադամյան, Ստեփան Ծաղիկյան:
8. «Իրավունք եւ միաբանություն» դաշինք - Արտաշես Գեղամյան, Հրանտ Խաչատրյան, Հայկ Բաբուխանյան:
9. «Կոմունիստական եւ սոցիալիստական կուսակցությունների միություն» դաշինք - Վազգեն Սաֆարյան, Ստեփան Ստեփանյան, Վարդան Խաչատրյան:
10. Հայաստանի Դեմոկրատական կուսակցություն - Արամ Սարգսյան, Ռաֆիկ Առաքելյան, Կարինե Դանիելյան:
11. Հայաստանի Երիտասարդական կուսակցություն - Սարգիս Ասատրյան, Մարտին Կիրակոսյան, Արա Ռոստոմյան:
12. Հայաստանի Կոմունիստական կուսակցություն - Սերգեյ Բադալյան, Վլադիմիր Դարբինյան, Լեոնիդ Հակոբյան:
13. Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցություն - Հարություն Կարապետյան, Ռուբեն Միրզախանյան, Շամիրամ Աղաբեկյան:
14. Հայ հեղափոխական դաշնակցություն - Վահան Հովհաննիսյան, Արմեն Ռուստամյան, Ռուբիկ Հակոբյան:
15. Հայոց համազգային շարժում կուսակցություն - Վանո Սիրադեղյան, Հովհաննես Իգիթյան, Արարատ Զուրաբյան:
16. «Հայրենիք» դաշինք - Էդուարդ Եգորյան, Պետրոս Մակեյան, Մկրտիչ (Սոս) Գիմիշյան:
17. «Հզոր հայրենիք» կուսակցություն - Վարդան Վարդապետյան, Ստեփան Մարգարյան, Հովհաննես Այվազյան:
18. «Միասնություն» դաշինք - Կարեն Դեմիրճյան, Վազգեն Սարգսյան, Ֆադեյ Սարգսյան:
19. «Շամիրամ» հասարակական-քաղաքական կազմակերպություն - Շողեր Մաթեւոսյան, Անժելա Բակունց, Մարիամ Կիրակոսյան:
20. «Սոցիալիստական ուժերի եւ մտավորականների միություն» դաշինք - Լորիս Քալաշյան, Գալինա Չերնուսովա, Գրիշա Ասատրյան:
21. «Օրինաց երկիր» կուսակցություն - Արթուր Բաղդասարյան, Սերգո Երիցյան, Ստեփան Բարսեղյան:

Ընտրողը նշում է կատարում այն կուսակցության կամ դաշինքի անվան դիմացի վանդակում, որին կողմ է քվեարկում:

Քվեաթերթիկում կա նաեւ 22-րդ տողը` «Բոլորին դեմ եմ»:

Անվավեր են համարվում մեկից ավելի կուսակցությունների կամ դաշինքի օգտին նշում պարունակող կամ որեւէ կուսակցության ու դաշինքի եւ միաժամանակ «Բոլորին դեմ եմ» տողում նշումներ պարունակող, ինչպես նաեւ առանց որեւէ նշումի, ավելորդ նշումներով կամ գրառումներով քվեաթերթիկները:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

Սկիզբը էջ 1

Մեկ անգամ եւս շեշտեմ, որ ընկերությունն օգտագործում է Henkel-ից ստացված միայն բուսական եւ կենդանական ծագմամբ էկոլոգիապես մաքուր հումք, որն էլ հենց լինելու է շուկայում «Բուլվինոս»-ի արտադրանքի հիմնական առավելությունը։ Bulvinos-ի եւ Henkel-ի միասնականներով ծանոթությունները, սարքեր լվացող օճառները, ախտահանող նյութերը հունիսի կեսերից արդեն կհայտնվեն Հայաստանի շուկայում, իսկ ավելի ուշ նաեւ տարածաշրջանի։ Ընդհանրապես «Բուլվինոսի» ռազմավարությունը լինելու է քայլ առ քայլ գրավել նոր շուկաներ, իսկ առայժմ արտադրությունը գտնվում է փորձարարական փուլում։

ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանում «բիզնես լայֆ» մթնոլորտ է

Այս կարծիքին է «Բուլվինոս Քեմիքլզ» ՍՊԸ սեփականատեր Վարդան Ուզունյանը

«Ազգի» տեղեկանք. Bulvinos Chemicals-ը ստեղծվել է 1976 թ. Լիբանանում, բայց լիբանանյան պատերազմի պատճառով տեղափոխվել է Լոնդոն։ Խումբը զբաղվել է սկզբում լվացող եւ կոսմետիկ ու հիգիենիկ նյութերի առեւտրով, իսկ 1982-ից՝ նաեւ արտադրությամբ։ Ունի հզոր ցանց աշխարհի բազմաթիվ երկրներում, այդ թվում՝ Միջին Արեւելքի, Արաբական թերակղզու, Արեւելյան Աֆրիկայի։ Ընկերությունը կոսմետիկայի եւ կենցաղային քիմիայի արտադրության եվրոպական առաջատար ընկերությունների հումքի մատակարարն է վերոհիշյալ երկրներում։ Նրա տարեկան շրջանառությունը կազմում է 50-60 մլն դոլար, ինչը տարեցտարի ավելանում է։ «Բուլվինոս Քեմիքլզը» մասնագիտացված է քիմիական նյութերի տեղափոխման մեջ, եւ Միջին Արեւելքի երկրների ՌԱԿ հեղուկ քիմիական նյութերի հիմնական մատակարարն է։ Այդ է պատճառը, որ ընկերության ընդհանուր ծավալի մեջ արտադրությունը կազմում է ընդամենը 20 տոկոս։ Այս տարի արդեն 3 երկրներում ստեղծվել են արտադրական նոր մասնաճյուղեր։ Հայաստանյան մասնաճյուղը այդ առումով ամենանորն է։ Bulvinos Chemicals-ը ընտանեկան բիզնես է, որի ղեկավարը եւ նախաձեռնողը ի սկզբանե եղել է Վարդան Ուզունյանը։ Նա ՌԱԿ կենտրոնական վարչության ատենապետ Հայկաշեն Ուզունյանի զարմիկն է եւ ՌԱԿ ԿՎ անդամ, ինչպես նաեւ՝ Լոնդոնի Թեքեյան միության ու Հայաստանի ԹՄՄ կենտրոնի հիմնադիրների խորհրդի նախագահ։ Ներկայացնում ենք «Ազգի» հարցազրույցը պրն Ուզունյանի հետ։

– ՀՌԱԿ ղեկավարությունն իր ասուլիսներում հաճախ է հայտարարել, որ նախկին իշխանությունների օրոք ներդրողների համար դժվարություններ կային։ Դուք որպես սփյուռքահայ, ռամկավար շրջանակների գործարար, համամի՞տ եք այդ մտքին։

– Անշուշտ։ Միայն խաղալիքի արտադրության «Արմենթոյ» հայ-ամերիկյան համատեղ ձեռնարկության փորձը, որը բավականին վատ ազդեցություն էր թողել ռամկավար շրջանակների վրա, հերիք էր։ ՌԱԿ գործիչներից Ռուբեն Թերզյանի նախաձեռնած այս գործարանի պարագայում, հայաստանյան կողմի վատ աշխատանքի պատճառով բավական բարդություններ առաջացան, եւ ներդրողները վերջնականապես հրաժարվեցին Հայաստանում աշխատելուց։ Ինչ վերաբերում է իմ անձնական փորձին «Նոյակի» հետ կապված, անշուշտ բավական դժվարություններ ունեցանք եւ ձախողություններ։ «Նոյակի» ստեղծման հիմնական նպատակն էր հայկական կոնյակին տալ մեկ անվանում, որպեսզի հնարավոր լինի միջազգային մեծ շուկաներում հենց այդ անվան տակ գովազդային աշխատանք կազմակերպել։ Այդ ձեւով հայկական կոնյակի համար կկարողանայինք գտնել լավ տեղ միջազգային շուկայում։ Երբ գործարանի տնօրենությունը փոխվեց, նրանք ուղղակի եկան Լոնդոն ու հայտարարեցին, որ այլեւս մեզ կոնյակ չեն տա, վերջ։ Մինչդեռ մենք պետք է լինեինք արտասահմանում իրացնող կառույցը հայկական կոնյակի, եւ ճիշտը դա էր, որովհետեւ այսօր 10 տեսակ անունով հնարավոր չէ հայկական կոնյակ իրացնել միջազգային շուկայում, ինչում դժվարանում է «Պեռնո Ռիկարը»։

– Ի դեպ, «Պեռնո Ռիկարին» կոնյակի գործարանը վաճառելու քննադատությունը այսօր Հայաստանում ամենամոդայիկ թեման է։ Որպես «դրսի մարդ» ինչպե՞ս եք գնահատում այդ գործարքը։

– Ես կարծում եմ, որ դա ճիշտ քայլ էր, որովհետեւ հայկական կոնյակը պետության, այսինքն որեւէ մի պաշտոնատարի ձեռքին չպիտի լինի, միայն մասնավորի ձեռքին։ Հայկական կոնյակը մեծ հեռանկարներ ունի, ուղղակի նրա ղեկավարությունը պետք է լինի գիտակից եւ միջազգային մարքեթինգը ճիշտ հասկացող։

– Այդ դեպքում ի՞նչ կասեք այն մտավախությունների մասին, որ հայկական կոնյակի վրա պետք է խաչ քաշել...

– Կարծում եմ, որ դա ճիշտ չէ։ Հայկական կոնյակը միշտ էլ պիտի արտադրվի Հայաստանում, վաղը հնարավոր է, որ «Պեռնո Ռիկարը» գործարանը վաճառի ուրիշ ընկերությունների։ Եթե «Պեռնո Ռիկարը» կարողանա գործարանը հասցնել շահութաբեր մակարդակի եւ կարողանա Ռուսաստանի ու միջազգային շուկաներում իսկապես լավ տեղ ապահովել հայկական կոնյակի համար, ապա կարող է ընկերությունը ծախել, օրինակ «Գրանդ մետրոպոլիս»-ին։ Բայց չէ՞ որ խաղողն ու գործարանն այստեղ են մնում։

– Կարծիք կա, որ եթե նախկին նախագահը չխոչընդոտեր ավանդական կուսակցությունների գործունեությանը, սփյուռքահայ ներդրումները մեր տնտեսության մեջ չէին ուշանա։ ՌԱԿ-ի անդամները սփյուռքում հայտնի են իրենց տնտեսական գործունեությամբ, բայց ի՞նչ խոչընդոտներ էին դրված Ձեր առջեւ։

– Նախկին նախագահի օրոք առկա քաղաքական մթնոլորտը թույլ չէր տալիս, որ մենք ավելի դրականորեն եւ վստահ մոտենայինք Հայաստանին։ Մթնոլորտն ուղղակի տրամադրող չէր։ «Ազգի» փակվելու հետ կապված դեպքերը, ՀՌԱԿ-ի դեմ կատարված ոտնձգությունները ապացուցեցին, որ իշխանությունները խաղաղ աշխատանքի եւ ժողովրդավարական մոտեցումների դեմ արգելքներ են դնում եւ, բնականաբար, մեզ՝ ներդրողներիս մեջ իրենց վատ արձագանքն ունեցան։ Երբ իշխանափոխությունից հետո ընդհանուր մթնոլորտի փոփոխություն եղավ Հայաստանում, ՌԱԿ ղեկավարությունը եկավ այստեղ, նախագահ Ռ. Քոչարյանի հետ բավական ընդարձակ խոսվեց տնտեսական ծրագրերի մասին, եւ այդտեղ է, որ «Բուլվինոսի» հետ կապված ձեռնարկը քննարկեցի նախագահի հետ։ Եվ այդ քննարկման արդյունքում էլ որոշեցի այս կոնկրետ քայլը ձեռնարկել։ Բնական է, մեր այս ձեռնարկը բավականին մեծ հեռանկարներ ունի, եւ դրսում շատերը սպասում են, թե ինչպե՞ս կկարողանանք աշխատել այստեղ, զարգանալու ինչպիսի՞ հնարավորություններ կան Հայաստանում։ Նշեմ, որ բոլորը, սկսած պետական շրջանակներից, մեծ պատրաստակամություն են հայտնել օժանդակելու մեզ։ Չեմ կարծում, որ դժվարություններ կարող են ծագել հարկային, մաքսային վարչությունների հետ, քանի որ մենք սովոր ենք Եվրոպայում աշխատել օրենքներով։ Պիտի նաեւ ակնկալենք, որ այդ մարմինները մեզ վերաբերվեն օրենքի համաձայն։ Սփյուռքահայ գործարար շրջանակները այդ կեսից հասուն են հետեւում, տեսնելու, թե ինչքան դյուրությամբ մենք այս օրենքներով կաշխատենք եւ շահավետ բիզնես կհաստատենք հայրենիքում։ Մենք ունենք, օրինակ, շատ լավ ընկերներ Կիպրոսից, Ֆրանսիայից, Լիբանանից եւ ԱՄՆ-ից, որոնք սպասում են դեպքերի հետագա զարգացմանը։ Մոտ ապագայում այցելելու եմ ԱՄՆ եւ ներկայացնելու եմ Հայաստանի տնտեսության զարգացման իսկական պատկերը, ինչպես առավելությունները, այնպես էլ դժվարությունները։

– Այդ դժվարություններից հատկապես նշվում է իշխանությունների խանդը՝ ներդրողի նկատմամբ, նաեւ՝ բնակչության մտածելակերպը, որը դեռ չի հասունացել այնքան, որ առանց քննադատության նայի ՀՀ տնտեսության մասնավորեցման գործընթացին օտարերկրյա քաղաքացիների մասնակցելու փաստին։

– Կոնյակի գործարանի հետ կապված դեպքերը, ինչպես նաեւ հյուրանոցների վաճառքը, ճիշտ է, նորից այդպիսի իրավիճակ են ստեղծել։ Բայց անցյալում մեզ ավելի մտահոգում էր ընդհանուր քաղաքական մթնոլորտը, ինչը մեզ ստիպում էր անընդհատ զգույշ լինել։ Այսօրվա մթնոլորտը շատ ավելի գործնական է, շատ ավելի «բիզնես լայֆ», ինչպես անգլիացիներն են ասում, այսինքն բիզնեսի համար շատ ավելի բարենպաստ, եւ ամենից կարեւորը՝ պետական շրջանակների կողմից՝ շատ ավելի անշահախնդիր։ Այսինքն, եթե անցյալում ինչ-որ նախագիծ էր առաջարկվում, պետական շրջանակները անմիջապես, հնարավորության դեպքում, իրենց մասնակցության հնարավորությունն էին տեսնում այդտեղ, անպայման ինչ-որ ձեւով արգելում էին դրա իսկ իրականացումը՝ դրանով իրենց անձնական մասնակցությունն այդ գործում ապահովելու նպատակով։ Իսկ հիմա այդպիսի արգելքներ չկան։ Ընդհանրապես կողմնակի ճնշումներն ու միջամտությունները երբեք բիզնեսի համար առողջ մթնոլորտ չեն կարող ստեղծել։ Ռ. Քոչարյանը միշտ էլ հայտարարել է մեզ՝ սփյուռքահայերիս, որ ազատորեն կարող ենք գալ եւ ներդնել մեր փողերը։ Եվ մինչեւ այժմ հավատարիմ է իր խոստմանը։

– Չե՞ք կարծում, որ վերջին մեկ տարվա ընթացքում ակտիվացել է ձախամետ ընդդիմությունը, եւ ժողովուրդը երես է թեքել ազատական տնտեսական գաղափարախոսությունից ու ավելի շատ սոցիալիստամետ է։

– Իմ կարծիքով դա բխում է ոչ թե իշխանությանը դեմ լինելուց, այլ ժողովրդի սոցիալական վիճակից։ Դա է պատճառը, որ ժողովրդին մի կերպ ենք ստիպում նայելու դեպի առաջ, թե որտեղի՞ց դա կհաջողվի, չգիտեմ։ Մի մխիթարական բան կա. այսօր Հայաստանում ամեն մարդ իր անձնական բիզնեսի մասին է մտածում։ Մի բանի վրա եմ զարմանում, որ մարդիկ մի կողմից խոսում են սոցիալիստ դաշնակցության եւ կոմունիստների մասին, բայց նույն մարդիկ մյուս կողմից իրենց առօրյա կյանքում կիրառում են ազատական տնտեսության գաղափարը եւ նույնիսկ դժվարությամբ են հրաժարվում իրենց սեփական մի փոքրիկ կրպակից, ինչը ավելի շատ ռամկավար-ազատական գաղափարախոսությունից է բխում։ Ես միաժամանակ ընդունում եմ, որ Հայաստանում սոցիալական վիճակը շատ ծանր է, եւ բնագավառներ կան, որ կառավարությունը նաեւ կուսակցությունները, այդ թվում՝ ռամկավար-ազատական, ավելի լուրջ պետք է մոտենան, ամբողջությամբ ազատական չմտածեն, օրինակ մշակույթը, կրթությունը, բժշկությունը եւ այլն, որտեղ անցումային շրջանում պետության հոգածությունն անհրաժեշտ է։

– Կարծիք կար, որ ՌԱԿ շրջանակներում առկա վերջին տարիների տագնապը մի փոքր ստվեր է գցել կուսակցության վարկանիշի վրա։ Որքանո՞վ է դա այդպես։

– Դա եւս արդյունքն է նախկին իշխանության քաղաքականության։ Նախկին իշխանությունը փորձեց, ինչպես մյուս ավանդական կուսակցություններին, ռամկավարներին եւս բաժանել եւ դարձնել իրեն ենթակա կազմակերպություն։ Բնական է, որ մենք 1995-ից ի վեր բավական տուժեցինք, բայց արդեն այդ շրջանն իր վերջնական փուլին է հասել։

– Ի տարբերություն Ձեզ, այստեղի գործարարները շատ ավելի դժգոհ են Հայաստանի տնտեսական իրավիճակից, թերեւս մասամբ նաեւ դրանով է բացատրվում նրանց ակտիվությունը ԱԺ ընտրություններում, որ անձամբ իրենք են ուզում մասնակցել տնտեսական օրենսդրության մշակմանը։

– Ես, անշուշտ, չեմ ուզում անդրադառնալ, թե ինչու են այստեղ ընտրություններում այդքան ակտիվ տեղի գործարարները, բայց ուզում եմ անդրադառնալ այն հարցին, թե ինչու տեղացի գործարարները դրական չեն արտահայտվում կառավարության վարած տնտեսական քաղաքականության մասին։ Այսօր Հայաստանի իշխանությունները որդեգրում են ավելի ճիշտ հարկային քաղաքականություն։ Իսկ հարկ վճարելը լուրջ խնդիր է։ Բնական է, հարկերը վատ կարող են ազդել բիզնեսմենների գործունեության վրա, ինչպես, օրինակ, ԱԱՀ 20 տոկոսը, որը բավականին բարձր է եւ պետք է իջեցվի մինչեւ 10 տոկոսի, բայց պետք է հաշտվել այն մտքի հետ, որ կառավարությունն իր բյուջեն փակում է հարկային վարչարարությամբ։ Եվրոպայում մենք վաղուց հասկացել ենք դա. պետությանը հարկ վճարելը մեր արյան մեջ է։

ԽԱԽՏՈՒՄՆԵՐ

Դավիթաշենը՝ հոսանքազրկված

Պատգամավորության թեկնածու Համլետ Հովսեփյանի նախընտրական շտաբի հայտարարությունը

Սույն թվականի մայիսի 26-ի երեկոյան, ժամը 23:20-ի սահմաններում, երբ «Արմենիա» հեռուստաընկերության եթերով ելույթ էր ունենում մեր թեկնածու՝ Համլետ Հովսեփյանը, ամբողջ Դավիթաշենը դիտավորյալ հոսանքազրկվել էր, եւ անջատվել էին հեռախոսները, որի հետեւանքով Դավիթաշենի բնակչությունը հնարավորություն չունեցավ դիտելու եւ լսելու մեր թեկնածուի ընտրական ծրագիրը։

Այսպիսով, խախտվել է ՀՀ Ընտրական օրենսգրքի 139 հոդվածի 25 կետը։ Այդ ամենը կատարվել է այն պահին, երբ հանրապետության նախագահ Ռ. Քոչարյանն ի լուր բոլորի հայտարարեց, որ յուրաքանչյուր անձ, ով կխախտի ընտրությունների բնականոն ընթացքը, կպատժվի օրենքի ամենայն խստությամբ։ Վերոհիշյալ գործողությունները կատարելիս բնակչության կողմից բռնվել եւ հանձնվել են Դավիթաշենի ՆԳՔ էլեկտրացանցի երկու աշխատակիցներ։

Նշված փաստը խաթարում է մեր ժողովրդի հավատն ազատ եւ արդար ընտրությունների նկատմամբ։

Խնդրում ենք ձեռնարկել համապատասխան միջոցներ։

ՀԱՄԼԵՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆԻ
ՆԱԽԸՆՏՐԱԿԱՆ ՇՏԱԲ

Ընտրակաշառք Կոտայքի թիվ 56 ընտրատարածքում

ԱԺ ընտրություններին մնացել է երկու օր։ Մի քանի օր եւս, եւ հայտնի կդառնա ցանկն ազգային ընտրյալների։ Իսկ մինչ այդ ժողովուրդն ինքը հասցրեց շատ բան իմանալ եւ տեսնել։ Եվս չորս տարի սպասելու հարկ չկա։ Այժմ արդեն կարելի է ենթադրել, թե ինչով են զբաղվելու թեկնածուներից ոմանք, եթե հայտնվեն Ազգային ժողովում։ Ամենից ցավալին ձայներ գնելն է... Ինչպես այդ կատարվում է Կոտայքի մարզի թիվ 56 ընտրատարածքում մի քանի թեկնածուների կողմից, ովքեր ձայներ են գնում ալյուրով, բենզինով, դրամով...

Կհարցնե՞ք ինչո՞ւ. ալյուրն ընտրական գովազդներն ամրացնելու (սոսինձների էս լուսավոր դարում), բենզինը՝ մարզեր գնալ-գալու, դե, դրամն էլ՝ գրպանի ծախսի համար, էլ ի՞նչ ընտրող առանց փողի։ Բայց ալյուրը լավ ընտրողների համար է... եւ Աղաս Սիմոնյանի ալրաղացի ալյուրն էլ շա՞տ է, մի քանի տոննա դրանից «սիրելի ժողովրդին» (որի ձայնն այսօր շատ «թանկ» է) նվիրելը բարեգործություն է, որը վաղը եւեթ, պատգամավոր դառնալուց հետո ետ կբերի։

Շա՞տ է Արամ Հարությունյանի բենզինը նույնպես. ավտոմեքենա ունեցող ընտրողների, ընտրող ախպերտղերի համար։

Աշխարհում ամեն ինչ կարելի է կրկնօրինակել, իսկ ժողովրդի սրտառուչ վերաբերմունքը, պարզվում է, առավել եւս... եւ չմտածել, որ դա ընդամենը քարտ կլինի՝ ոտքերի տակ ոչխար մորթելու տեսարան... Սնել կտան, մորթել կտան, պակա՞ս տղա է ազիզ Գվոն (Գեւորգ Ազիզյան)։ Իսկ թե ուզում եք իմանալ, ոչխարն ի՞նչ է՝ դեռ ձայներ էլ կառնեն, ոչ միայն անհատների, այլեւ՝ ի՞նչ կուսակցություններ կան, որ բարձր ու ցածր ձայների առեւտրով են զբաղված, այն էլ՝ մեծածախ։

Նվերը՝ նվեր, բայց տղերը հարիֆ չեն... Թող պատգամավոր դառնան, կտեսնեք, թե ինչպես ոչ միայն կորցրածը, այլեւ չկորցրածն էլ հազարապատիկ ետ կբերեն...

Ա. ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ,
Եղվարդ-Երեւան

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Չնկարահանված ֆիլմի գրախոսականի ուրվագիծ

Սցենարը նվիրված է Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակին։ Կգտնվե՞ն հովանավորներ օժանդակելու դրա նկարահանմանը։

Ասում եմ՝ Ալեքսանդր Քաջվորյան, եւ հիշողությանս մեջ հառնում են մեծանուն եւ արտերկրում ճանաչված, միջազգային մի շարք դափնիներ շահած տաղանդավոր կինոօպերատորի վերջին տարիների ստեղծագործական նվաճումները, որոնց շարքում են «Երգի վերադարձը», «Լուսինե», «Վերջին ֆաետոն», «Հայացք դեպի վեր» ֆիլմերը։ Արվեստագետի ստեղծագործական դարբնոցում ինքնահատուկ տեղ ունի ըստ Լեւոն Շանթի «Հին աստվածներ»-ի նկարահանած գեղարվեստական ֆիլմը։

«Դիտելով այդ ֆիլմը, ինձ թվում է, թե թերթում եմ գեղանկարչական սքանչելի մի ալբոմ», նկատել է Գուժ Մանուկյանը։ Իսկ ֆիլմի մյուս դերակատար Վլադիմիր Մսրյանը հաստատել է. «Ոչ մի ավելորդ կամ ձգձգված կադր, Քաջվորյանը մտածում եւ ստեղծագործում է խոշոր վրձնահարվածներով, մեկ շնչով, նրա նկարահանած յուրաքանչյուր դրվագ արարման խորհուրդ է կրում։ Եվ վստահորեն կարելի է ասել, որ Ալեքսանդր Քաջվորյանի ֆիլմը այսօրվա համաշխարհային կինեմատոգրաֆի երեւույթներից է»։

Հիշյալ ֆիլմում հնչում է, ես կասեի աղոթում է Ավետ Տերտերյանի երաժշտությունը։ Կոմպոզիտոր, որ ամենից հոգեհարազատ է կինոռեժիսորի ներաշխարհին, եւ որին նվիրված է «Հայացք դեպի վեր» ֆիլմը։

Խոսելով Ալեքսանդր Քաջվորյանի արվեստի, ֆիլմերի ներաշխարհի եւ նրանց արտահայտչամիջոցների հարուստ զինանոցի մասին, բնական պահանջ է արթնանում ապավինելու ոչ սովորական-ընդունված բառերին, ինքնաբուխ ծնվում են նաեւ ոչ ավանդականորեն ծանոթ համեմատություններ... Կինոռեժիսորի ժապավեններում բառը, պլաստիկան, հնչյունը, գաղափարը, ոգին աղոթում են, շնչում։ Նրանք ոչ թե առկա են ֆիլմում որպես սոսկ գեղարվեստական-արտահայտչական միջոց, այլ նրանցով է բնակեցնում ռեժիսորն իր կադրերի ներքին տարածությունը, նրանց թրթռուն գույնով է պարուրում իր ստեղծած ֆիլմերի լուսոլորտը։ Աուրան, որից միշտ անկախ, թե նկարն ինչի մասին է, ոգեղենության եւ բարության լույս է ճառագում։

Ալեքսանդր Քաջվորյանի գեղարվեստական ֆիլմաշարի ստեղծագործական նախագիծը յոթ ոչ երկարատեւ ֆիլմեր է համալրում։ Դրանցից ամեն մեկը, թերեւս, կարող է առանձին-ավարտուն ժապավեն հանդիսանալ։ Սակայն յոթն էլ միահյուսված են մեկ ընդհանուր գաղափարի ծիրում՝ Հայաստանում քրիստոնեության ընդունմամբ։ Փաստ, որն ընդմիշտ նախակերտեց հայ ժողովրդի հետագա պատմական ուղին, ճակատագիրը, աշխարհընկալումը եւ մշակույթը։

Սցենարը հարուստ է դրվագներով Մովսես Խորենացու «Հայոց պատմություն»-ից, Գրիգոր Նարեկացու «Մատյան ողբերգության»-ից, Աստվածաշնչից։ Պատառիկներ, որ տրամաբանորեն շաղկապվում են գեղարվեստական հորինվածքով, իրադարձությունների քրոնոլոգիական որոշ տեղաշարժով։ Հնարքներ, որոնք առավելագույնս նպաստում են ֆիլմաշարի յոթ մասերի ներդաշնակ կապակցվածությանը։

Յոթ կարճամետրաժ ֆիլմերի ընդհանուր դրամատուրգիական բանվածքում հյուսվում, երեւան է հանվում Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման առաջին պատմական փուլի իրականությունը։ Նրա կայացման ոչ դյուրին, տատանկոտ ուղին, որպես մեկնակետի հիմնված է Գրիգոր Լուսավորչի, սուրբ Հռիփսիմեի, Աբգարի, Թադեոս առաքյալի, քրիստոնեական առաջին թագավոր Տրդատի պատմական եղելության եւ դրա հետ կապված հայ ժողովրդի համար բախտորոշ պատմական, կրոնական, հոգեւոր իրադարձությունների վրա։

Ներքնորեն վերապրած, համոզվածությամբ համակված է լուծում Ալեքսանդր Քաջվորյանն իր սցենարում մինչքրիստոնեական Հայաստանի հեթանոսության ծոցում ծլարձակած հավատքի, գաղափարների, բարքերի եւ մանկահասակ քրիստոնեության ներքին եւ արտաքին բախումների հանգույցը։ Դրամատիկական լարվածությամբ է հագեցնում ռեժիսորն իր սցենարի կուռ կառուցվածքը՝ սկիզբ-զարգացում-գագաթնակետ-ավարտ արքիտեկտոնիկ կառույցին հաղորդելով իրապես ճարտարապետորեն ընդգծված-շոշափելի պատկեր։

...Ճերմակամորուս պատմիչը դանդաղորեն բացում է արծաթե կազմով մեծ գիրք՝ ասես բացում է մեր առջեւ հայոց աշխարհի գիրքը։ Գիրը դարերի եւ ոգու մաքառման։ Գիրը հավատի եւ մտքի կենարար։ Ու սուրբ շունչ է թվում նրա մագաղաթի շրջույթը։ Հանկարծ օտար մի աղմուկ է ներդաշնակվում դրան, ոսկե զորենի ոսկե անձրեւ է իջնում ալեհեր պատմիչի սեղանի վրա։ Պահ անց էկրանն իր ամբողջ խորքով եւ տարածքով զրնգում է ճերմակ թեւքերի թափահարումով։ Եկեղեցու խցում ճերմակ աղավնիները խաղաղ կտցում են ոսկեհատիկ անձրեւը... Սա Ալեքսանդր Քաջվորյանի սցենարի զողտրիկ մի դրվագն է։ Եվ կարելի է պատկերացնել, թե իմաստային-խորհրդանշական ինչպիսի հնչեղություն է ձեռք բերելու այն իր ֆիլմաշարում։

Իսկ Աստղիկ աստվածուհու օծման թափանցիկ-արեւաշաղ տեսարա՞նը, որ հյուսված լինի, ասես, հայոց լեռներում պահ մտած ծիածանի երփներանգ գույներից... Հեթանոսականորեն գայթակղիչ, գունեղ եւ անբռնազբոս է դիտարկում, հղանում կինոռեժիսորը նախաքրիստոնեության թեմատիկ ոլորտի հետ առնչվող յուրաքանչյուր տեսարան, կադրի ամենաաննշմարելի թվացող մանրամաս։

Տեսնելու շնորհ... Տեսնելու աչքով, հոգով եւ մտքով։ Քաջվորյան արվեստագետը, Քաջվորյան կինոռեժիսորը շռայլորեն է օժտված սույն տաղանդով։ Իր, արվեստագետի հոգաշխարհն է այն առանցքը, որի միջով անցնում, կյանք է առնում նրա գրած սցենարի, ստեղծած եւ տակավին ստեղծվող ֆիլմերի ամեն մի կադրի ասելիքը, գույնը, հնչեղությունը։

Ֆիլմաշարն իր ֆաբուլային ընդհանուր բանվածքում կիսվում է (առանց խախտելու ամբողջականությունը) երկու հիմնական թեմատիկ շերտերի։ Եթե դրանցից մեկն առավել խորհրդանշական-պատկերային է, ապա երկրորդը սցենարի հիմնայինը, բովանդակում է Ալեքսանդր Քաջվորյանի բուն ասելիքի գաղափարը. Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման առաքելությունն իր վեհության եւ դրամատիզմի ողջ խորությամբ եւ համալիր ընդգրկումով։ Դրանում բախվում, բեկվում, սակայն աստվածատուր զորությամբ նոր ուժ է առնում-վերընձյուղվում մարդկային հավատքը։

...Կարդացի սցենարը ու թվաց մի պահ, որ դիտեցի կինոժապավենը, որի ծնունդն արդարացիորեն սպասվելիք է Հայաստանում քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակի նախօրեին։

Սցենարի վերջին էջը թերթելիս մտաբերեցի, որ ֆիլմաշարը անվանում չունի։ Հավանաբար կծնվի ֆիլմի նկարահանման երկունքի պահին։ Ի՞նչ կա որ... Խորագիրը կարող է երեւան գալ նաեւ երկի ստեղծումից հետո։ Իսկ գրախոսականը՝ երբեմն... ստեղծումից առաջ։

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Արվեստագիտության թեկնածու

Հունիսյան հիշարժան օրացույց

Երեխաների պաշտպանության միջազգային օրը (1.6)

Խաչատուր Լազարյան (1.6.1789–9.10.1871)- հայ ազգային-ազատագրական շարժման եւ մշակութային գործիչ, 210-ամյակը։

Կարեն Դալլաքյան (3.6.1929)- բանաստեղծ, գրականագետ, քաղաքական-հասարակական գործիչ, 70-ամյակը։

Հովակ Գալոյան (9.6.1924–26.6.1992)- դերասան, 75-ամյակը։

Արշակ Ալպոյաճյան (17.6.1879–24.6.1962)- պատմաբան, բանաստեղծ, մանկավարժ, հասարակական գործիչ, 120-ամյակը։

Տիգրան Պետրոսյան (17.6.1929–1984)- շախմատի աշխարհի իններորդ չեմպիոն, 70-ամյակը։

Ակսել Բակունց (25.6.1899–8.7.1937)- գրող, կինոդրամատուրգ, բանաստեղծ, թարգմանիչ, 100-ամյակը։

Ստեփան Ղամբարյան (26.6.1879–1948)- քիմիկոս, օրգանական քիմիայի հիմնադիրը Հայաստանում, 120-ամյակը։

Գեղեոն Սիրադյան (26.6.1859–1919)- դերասան, մանկավարժ, 140-ամյակը։

Երվանդ Քոչար (27.6.1899–22.1.1979)- նկարիչ, քանդակագործ, 100-ամյակը։

Հասմիկ Ժամկոչյան (28.6.1924)- դերասանուհի, 75-ամյակը։

Էջմիածնի տպարանը (հունիս, 1779)- 220-ամյակը։

«Հայաստանի աշխատավորուհի» (Երեւան, 1924)- 75-ամյակը։

Հ. ՀՈՒՆԱՆՅԱՆ

ԳՅՈՒՄՐԻ

Վ. Թեքեյանի անվան կրթօջախը նորի՞ց կզրկվի շենքից

Բաց նամակ ՀՀ նախագահ պրն Քոչարյանին

Ընդամենը երեք օր առաջ՝ մայիսի 25-ին, մեր թերթի միջոցով Շիրակի մարզպետարանին ուղղված շնորհակալական նամակում Գյումրիի Վ. Թեքեյանի անվան թիվ 2 դպրոցի տնօրեն Անտոն Փիլոյանը տեղեկացնում էր, որ կրթօջախին վերջապես շենք է հատկացվել։ Ինչպես պարզվում է նոր նամակից, թեքեյանցիների ուրախությունը կարճ է տեւել։

1988 թ. դեկտեմբերյան ահավոր աղետը ավերակի վերածեց Գյումրիի Վ. Թեքեյանի անվան թիվ 2 կրթօջախը՝ խլելով բազմաթիվ մարդկային կյանքեր։ Շատերի նման խաթարվեց նաեւ մեր կրթօջախի մանկավարժների եւ աշակերտների հոգեկան ներաշխարհը։ Բայց սեղմելով կոկորդում ցավը կորցրածի, կսկիծը հոգու՝ կարողացանք գոյատեւել եւ շարունակեցինք ուսումնական գործընթացը փայտաշեն տնակ-դպրոցում։

1992 թ. Գյումրիի քաղխորհրդի գործադիր կոմիտեի որոշմամբ նորակառույց «Անի» թաղամասում դպրոցին տրամադրվեց կիսակառույց մի շենք, որը տնօրենության հետեւողական գործունեության եւ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի ներկայացուցիչ Գր. Նազարյանի ջանքերի շնորհիվ բերվեց ավարտուն տեսքի։

Բայց մեծ եղավ մեր զարմանքն ու հիասթափությունը, երբ տեղեկացանք, որ մարզի լիազոր-ներկայացուցիչ Անդրանիկ Քոչարյանի որոշմամբ շենքը վաճառվել է մանկավարժական ինստիտուտին։ Անօրինական այդ որոշման մասին տեղյակ է պահվել նախկին ղեկավարներին, Ազգային ժողովում անգամ լսվել է հարցը, բայց... մնացել է «ձայն բարբառո յանապատի»։

Լրացել է աղետի 10 տարին։ Հատկապես վերջին տարիներին լայն թափ է ստացել դպրոցաշինությունը։ Կառուցվել ու շահագործման են հանձնվել բազմաթիվ նոր ու գեղեցիկ դպրոցական շենքեր։ Բայց թիվ 2 կրթօջախը, որն ունի 80-ամյա պատմություն, որ եղել ու մնում է մեր քաղաքի լավագույն դպրոցներից, շարունակում էր գոյատեւել խղճուկ ու անշուք տնակում։

1999 թ. ապրիլի 29-ին Շիրակի մարզի կրթության վարչության պետ Ս. Մինասյանի միջնորդությամբ, մարզպետի պաշտոնակատար Ս. Պետրոսյանի թիվ 52 որոշմամբ «Հանքսման» ընկերության Գյումրիում անցկացվելիք ծրագրի մեջ որպես դպրոցական շենք մտած մանկամսուրային ֆաբրիկայի կիսակառույց վարչական շենքը տրամադրվեց Վ. Թեքեյանի անվան թիվ 2 դպրոցին։

Դպրոցի ուսուցչական, աշակերտական հանրույթների ոգեւորությունն ու խանդավառությունն անսահման էր։ Սակայն մեր ոգեւորությունը նորից սառեց, երբ նշված շենքը քաղաքապետարանի անօրինական որոշմամբ հատկացվեց մասնավոր վարժարանի։

Մեծարգո պրն նախագահ, իրավական պետություն կառուցելու ճանապարհին ինչո՞ւ է ամեն քայլափոխի խեղաթյուրվում ու տրորվում օրենքը։

Խնդրում ենք Ձեր անմիջական, հեղինակավոր միջամտությունը այս հարցի կարգավորման գործում։

ԴՊՐՈՑԻ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ, ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ, ԾՆՈՂԱԿԱՆ ՀԱՆՐՈՒՅԹՆԵՐ

ՄՈՆՐԵԱԼ

Ռուանդայի ցեղասպանության 5-րդ տարեդարձին՝ հայերի եղեռնի մասին

Կահիրեում լույս տեսնող «Արեւ» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ Մոնրեալի ռուանդական համայնքի ու «Ռուանդացի զոհերի ծնողների եւ բարեկամների ասոցիացիայի» կազմակերպությամբ ապրիլի 7-ին Մոնրեալի «Սեն Պիեռ» կենտրոնում տեղի է ունեցել Ռուանդայի արյունալի դեպքերի 5-րդ տարելիցին նվիրված համագումար՝ «Ցեղասպանությունների խորը պատճառները» թեմայով։ Համագումարի շրջանակներում առանձին ներկայացվել է նաեւ Հայկական ցեղասպանությունը, դրա պատճառներն ու Թուրքիայի ուրացումները։ Հ. Օ.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Լեւոն Շանթի ազգային տեսությունը

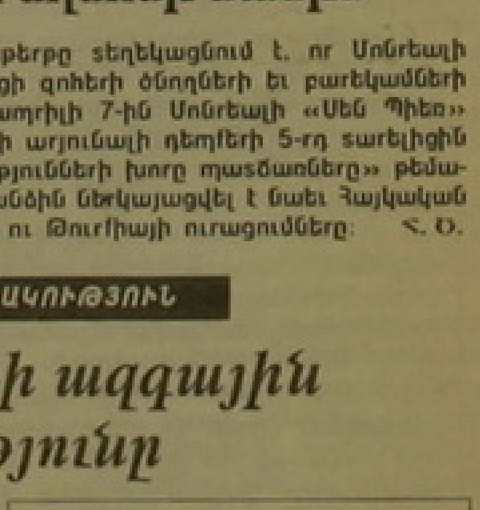

Օրերս լույս տեսավ Լեւոն Շանթի «Ազգութիւնը հիմք մարդկային ընկերութեան» տեսական աշխատությունը, որը, ինչպես հայտնում է ենթախորագիրը, ժխտումն է մեր շուրջը տիրող ապազգային քարոզչության։ «Ի՞նչ է ազգությունը» վերնագրով աշխատությունը առաջին անգամ հրատարակվել է Բոստոնում, հռչակավոր «Հայրենիք» ամսագրում, 1922-23 թթ.-ին, ապա՝ հեղինակի երկերի ամբողջական հավաքածուի 5-րդ հատորում (Բեյրութ, 1948)։ Սույն աշխատությունը Հայաստանում տպագրվում է առաջին անգամ։

64 էջանոց գրքույկը բաղկացած է 10 մասից, որոնցում հեղինակը քննարկում է որպես հավաքականություն «ազգի» հիմնական հատկանիշները՝ ընդհանուր պատմությունը, լեզուն, կրոնը, հայրենիքը, մշակույթը եւ այլն։ Լ. Շանթը քննարկում է նաեւ ազգերի կազմավորման ու կազմալուծման եւ նոր ազգերի առաջացման գործընթացները։ Ըստ Շանթի, ընտանիքն է ազգի հիմքը, որի միջոցով է անհատը կապվում ազգին։ Այստեղից՝ Լ. Շանթը խստորեն քննադատում է կյանքի տարբեր ոլորտներում այն հոռի երեւույթները, որոնք միտված են ընտանիքի, տվյալ դեպքում հայ ընտանիքի քայքայմանը (խառն ամուսնություններ, ապազգային գաղափարախոսություններ, աշխարհաքաղաքացիություն, օտարների ավտոմատ կապկում եւ այլն)։

Շանթն անիմաստ է գտնում համաշխարհային մեկ ազգի եւ մեկ պետության գաղափարները, քանի որ նույնիսկ միասնականացման գործընթացում, բնության օրենքներով՝ նոր ազգություններ են առաջանում։

Սուրեն Լալայանի եւ Վարդան Թաշճյանի խմբագրած գրքույկը նվիրվում է Լ. Շանթի ծննդյան 130-ամյակին։ Նրա հրատարակությունը հովանավորել են «Իրավունք եւ միաբանություն» ընտրական դաշինքի մի խումբ համակիրներ։

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Արարատի» 9-րդ հաղթանակը

10-րդ տուրի հանդիպումներով սկսվեց Հայաստանի առաջնության բարձրագույն խմբի մրցաշրի երկրորդ շրջանը:

«Արարատ»–«Դվին»՝ 3–0: Առաջատարը տարավ հերթական հաղթանակը: Մրցելով «Դվինի» հետ՝ երեւանցիները ոչ մի հույս չթողեցին մասնեկան կազմ ունեցող թիմին: Արարատցիների դարպասը երկու գնդակ խփեց Արսեն Ավետիսյանը, մեկ անգամ էլ աչքի ընկավ Կարեն Բարսեղյանը, որը հմտորեն իրացրեց 11 մետրանոց տուգանային հարվածը:

«Շիրակ»–«Գյումրի»՝ 5–0: Առաջատարին անմիջապես հետապնդող եռյակից միայն «Շիրակին» հաջողվեց 3 միավոր վաստակել: Թիմը հանգստանալու հնարավորություն տվեց իր մի շարք առաջատար ֆուտբոլիստների, բայց դա չխանգարեց վստահ առավելության հասնել երիտասարդ համախաղացիների նկատմամբ: «Շիրակի» գոլերը խփեցին Կարեն Խաչատրյանը (2), Սամվել Նիկոլյանը, Արտակ Ադամյանը եւ Արտյոմ Բեռնեցյանը:

«Ղարաբաղ»–«Երեւան»՝ 0–0: «Երեւանը» առաջնության երկրորդ թիմն է, որ պարտություն չի կրել: Այս անգամ էլ նա չզիջեց մրցակցին, բայց չզիջեցին նաեւ դաշտի տերերը՝ «Ղարաբաղի» ֆուտբոլիստները, եւ համառ պայքարն ավարտվեց խաղաղ արդյունքով:

«Զվարթնոց»–«Ցեմենտ»՝ 1–0: Զափազանց համառ, լարված ընթացավ նաեւ Արմավիրում անցկացված այս հանդիպումը: Երկու թիմերն էլ խաղի ընթացքում մեկնեկու դարպասը գրավելու հնարավորություններ ունեցան, սակայն գոլ գրանցվեց միայն մեկ անգամ: Խաղավարտից 5 րոպե առաջ «Զվարթնոցի» խաղացող Նվեր Խաչատրյանին հաջողվեց խփել հաղթական գոլը: Առաջնությունում հիմնավոր խաղ ցույց տվող «Զվարթնոցը» գնալով բարելավում է իր մրցաշարային դրությունը, իսկ հանրապետության չեմպիոն եւ գավաթակիր «Ցեմենտը» ավելի ետ մնաց առաջատարից: Գուցե Արարատի թիմի անդամների ուշքն ու միտքն ա՞յլ տեղ է: Հիշեցնենք, որ վաղը «Հրազդան» մարզադաշտում Հայաստանի «Անկախություն» գավաթի խաղարկության եզրափակչում «Ցեմենտը» մրցելու է «Շիրակի» հետ:

«Էրեբունի»–«Կիլիկիա»՝ 5–0: Սեփական խաղադաշտում խորը հաշվով հաղթանակ տարավ ու առաջատարներին ավելի մոտեցավ «Էրեբունին»: Խաղի 17-րդ րոպեին «Կիլիկիայի» պաշտպաններն իրենց տուգանային հրապարակում վայր գցեցին մրցակցի խաղացող Սարգիս Նորիկյանին, ինչի համար պատժվեցին 11 մետրանոցով: Այն իրացրեց Կարեն Միքայելյանը: 20 րոպե անց Անուշավան Փահլեւանյանը հաշիվը կրկնապատկեց: Այստեղ անվտանգ խաղաց հյուրերի դարպասապահ Կարեն Բաբայանը: Դաշտի տերերը երկրորդ խաղակեսում եւս երեք անգամ գրավեցին «Կիլիկիայի» դարպասը, ընդ որում 5 րոպեի ընթացքում: 71-րդ րոպեին Կարեն Մուրադյանը գնդակով սլացավ մրցակցի տուգանային հրապարակ, մեն-մենակ հայտնվեց դարպասապահի դիմաց եւ հաշիվը դարձրեց 3-0: Հաջորդ րոպեին Արտաշատ Խաչատրյանը մոտավորապես 30 մետրից խփեց 4-րդ գոլը, իսկ եւս 4 րոպե անց Գեղամ Հովհաննիսյանը ավելի հեռու տարածությունից ճշտակի հարվածով 5-րդ անգամ գրավեց հյուրերի դարպասը:

Խաղի վերջին րոպեին «Կիլիկիայի» հարձակվող Արման Քարամյանը կարող էր «հեղինակության գոլ» խփել, երբ «Էրեբունու» դարպասապահի ու պաշտպանի անհամաձայնեցված գործողություններից հետո միայնակ հայտնվեց դարպասի առջեւ: Ավա՜ղ, հարվածը բարձր ստացվեց:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արարատ	10	9	1	0	21-2	28
2. Շիրակ	10	7	1	2	31-7	22
3. Երեւան	10	5	5	0	20-5	20
4. Ցեմենտ	10	6	1	3	15-8	19
5. Էրեբունի	10	5	3	2	13-5	18
6. Ղարաբաղ	10	4	2	4	15-15	14
7. Զվարթնոց	10	4	1	5	12-10	13
8. Կիլիկիա	10	1	1	8	14-23	4
9. Դվին	10	1	1	8	11-32	4
10. Գյումրի	10	0	0	10	5-50	0

Ռմբարկուները

Արա Ադամյան («Շիրակ»)	7
Կարեն Բարսեղյան («Արարատ»)	7
Արման Քարամյան («Կիլիկիա»)	7
Շիրակ Սարդկյան («Ցեմենտ»)	7
Վարազդատ Ավետիսյան («Երեւան»)	6
Հայկ Հակոբյան («Ցեմենտ»)	6

ԵՎՐԱԳԱՎԱԹ

Ֆուտբոլային դրամա «Նոու Կամպ» մարզադաշտում

«Մանչեստր Յունայթեդ» (Անգլիա)–«Բավարիա» (Գերմանիա)՝ 2–1 (0-1):

Բարսելոնա. «Նոու Կամպ» մարզադաշտ: Մայիսի 26: 100 հազար հանդիսական:

«Մանչեստր Յունայթեդ»՝ Շմեյխել, Գ. Նեւիլ, Յոնսեն, Ստամ, Իրվին, Բեքհեմ, Բատտ, Բլոմկվիստ (Շերինգհեմ, 67), Յորկ (Սոլսկյաեր, 81), Քոուլ, Գիգգզ:

«Բավարիա»՝ Կան, Բաբել, Կուֆֆուր, Լինկե, Մաթեուս (Ֆինկ, 80), Էֆենբերգ, Եռեմիս, Տառնատ, Բասլեր (Սալիհամիջիչ, 89), Յանկեր, Ցիկլեր (Շոլ, 71):

Մրցավարներ Կալինա, Մասսեի, Կոլիգի (բոլորը Իտալիա):

Գոլերը խփեցին Բասլերը (6), Շերինգհեմը (90), Սոլսկյաերը (90):

Զգուշացվեց Էֆենբերգը:

Իսպանական Բարսելոնում անցկացվեց եվրոպայի ակումբային թիմերի ամենահեղինակավոր մրցանակի խաղարկությունը: Չեմպիոնների լիգայի գավաթի համար պայքարի բռնվեցին երկու հանրահայտ թիմեր՝ «Մանչեստր Յունայթեդն» ու «Բավարիան»:

Հենց սկզբից աշխույժ խաղ ծավալվեց: Իսկ արդեն 6-րդ րոպեին մյունխենցիները բացեցին հաշիվը: Տուգանային հրապարակի մոտ անգլիացիները կոպտորեն վայր գցեցին Յանկերին, իսկ տուգանային հարվածի մասնագետ Բասլերը գնդակն ուղարկեց «Մանչեստրի» դարպասը: Դրանից հետո բավականին ժամանակ անգլիական ակումբի խաղացողները մի տեսակ շփոթված էին եւ չէին գտնում իրենց խաղը: Ավելի սուր էին գործում «Բավարիայի» ֆուտբոլիստները, որոնք, չբավարարվելով նվազագույն առավելությամբ, փորձում էին նոր հաջողության հասնել:

Երկրորդ խաղակեսը նույնպես ընթացավ մյունխենցիների առավելությամբ: Եթե համարյա ամբողջ խաղի ընթացքում «Մանչեստրը» իրական գոլային հնարավորություն չունեցավ, ապա «Բավարիան» կարող էր եւս 2–3 անգամ գրավել մրցակցի դարպասը: Հենց միայն 2 անգամ Շոլի եւ Յանկերի հարվածներից հետո գնդակը դիպավ դարպասաձողին: Ամեն ինչ գերմանացիների օգտին էր ընթանում, եւ այդ կարծիքին էր նաեւ նրանց գլխավոր մարզիչ Օտմար Հիցֆելդը: Նա խաղավարտից քիչ առաջ փոխարինեց հոգնած վետերան Մաթեուսին, իսկ նախավերջին րոպեին՝ նաեւ «Սուպեր Մարիոյին»՝ Բասլերին: Հիցֆելդի անգլիացի գործընկեր Ալեքս Ֆերգյուսոնը եւս փոխարինումներ կատարեց, սակայն դրանք շատ ավելի արդյունավետ ստացվեցին, ինչը ցույց տվեցին վերջին րոպեները:

Իտալացի հանրահայտ մրցավար Կալինան հիմնական ժամանակին ավելացրեց 3 րոպե, եւ հենց այդ ընթացքում էլ կատարվեցին ամենադրամատիկ իրադարձությունները: «Մանչեստրը» ամբողջ կազմով անցավ հարձակման (մրցակցի տուգանային հրապարակ էր հասել նույնիսկ թիմի դարպասապահը՝ նշանավոր դանիացի Պետեր Շմեյխելը): Մրցավարի ավելացրած առաջին իսկ րոպեին Թեդի Շերինգհեմը հավասարեցրեց հաշիվը, իսկ եւս մեկ րոպե անց անկյունայինի խաղարկումից հետո նորվեգացի Օլե-Գունար Սոլսկյաերը առաջ մղեց «Մանչեստրին»: Շուտով մրցավարի սուլիչն ազդարարեց խաղավարտը եւ անգլիացիների հաղթանակը: Մի թիմի խաղացողներն ու երկրպագուները ցնծում էին, մյուսինը...

«Մանչեստր Յունայթեդը» պատմության մեջ երկրորդ անգամ նվաճեց Չեմպիոնների գավաթը (առաջին անգամ դա եղել է հեռավոր 1968-ին): Հիշեցնենք, որ թիմը վերջերս նվաճեց նաեւ Անգլիայի չեմպիոնի կոչումն ու գավաթը:

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է
ՌԱՖԱՅԵԼ ԱԽԱԳՅԱՆԸ

ՇԱԽՄԱՏ

Գարրի Կասպարովի նոր հաղթանակը

Բոսնիա-Հերցեգովինայի մայրաքաղաք Սարաեւոյում անցկացված 19-րդ կարգի գրոսմայստերական մրցաշարում նոր հաջողության հասավ Գարրի Կասպարովը: Տասը բարձրակարգ շախմատիստների պայքարում աշխարհի 13-րդ չեմպիոնը հինգ հաղթանակ տարավ, չորս հանդիպում ավարտեց ոչ-ոքի արդյունքով եւ, վաստակելով 7 միավոր, վստահորեն նվաճեց գլխավոր մրցանակը:

Վերջին 9-րդ տուրում Կասպարովը պարտության մատնեց Մայքլ Ադամսին, իսկ Ալեքսանդր Մորոզեւիչը Վեսելին Թոփալովին: Խաղաղ ավարտ ունեցան Եվգենի Բարեեւ-Ալեքսեյ Շիրով, Իվան Սոկոլով-Պետեր Լեկո, Նայջել Շորտ-Յան Թիման հանդիպումները:

Սարաեւոյի մրցաշարի վերջնական արդյունքներն այսպիսին են. 1. Կասպարով (Ռուսաստան) 9 հնարավորից 7 միավոր, 2-3. Բարեեւ (Ռուսաստան), Շիրով (Իսպանիա) 6-ական միավոր, 4. Մորոզեւիչ (Ռուսաստան) 5,5, 5. Ադամս (Անգլիա) 5, 6. Լեկո (Հունգարիա) 4,5, 7. Թոփալով (Բուլղարիա) 4, 8. Շորտ (Անգլիա) 3, 9. Սոկոլով (Բոսնիա) 2,5, 10. Թիման (Հոլանդիա) 1,5 միավոր:

Շախմատային «Օսկարը»՝ Անանդին

Աշխարհի լավագույն շախմատիստի ընտրությունները վերջին տարիներին անցկացնում է Ռուսաստանի «64. Շախմատային տեսություն» հանդեսը:

1998 թվականի «Օսկարը», երկրորդ տարին անընդմեջ, կհանձնվի Անանդին: Սա հայտնի դարձավ 57 երկրների 271 շախմատային մեկնաբանների հարցման արդյունքներն ամփոփելուց հետո:

Ահա թե ինչպիսին է անցյալ տարվա լավագույնների առաջին տասնյակը. 1. Վիշվանաթան Անանդ (Հնդկաստան) 3278 միավոր, 2. Ալեքսանդր Մորոզեւիչ (Ռուսաստան) 2146, 3. Գարրի Կասպարով (Ռուսաստան) 1993, 4. Վլադիմիր Կրամնիկ (Ռուսաստան) 1865, 5. Ալեքսեյ Շիրով (Իսպանիա) 1853, 6. Անատոլի Կարպով (Ռուսաստան) 764, 7. Պյոտր Սվիդլեր (Ռուսաստան) 736, 8. Վասիլի Իվանչուկ (Ուկրաինա) 609, 9. Մայքլ Ադամս (Անգլիա) 510, 10. Պետեր Լեկո (Հունգարիա) 474 միավոր:

ԽԱՉԲԱՌ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Վիլլանիս: 2. Օկտավ: 3. Ստալին: 4. Տաքիծե: 5. Վեդար: 6. Վիրսաննե: 9. Տրախոմա: 13. Վասիլեւսկի: 14. Վռամշապուհ: 16. Վերմիշեւ: 17. Անալգին: 22. Վազելին: 23. Ծրագրոնար: 25. Վասերման: 28. Վան Գոգ: 29. Ականաս: 30. Ստլետ: 32. Կոբրա:

Հորիզոնական

7. Վիսկոնտի: 8. Վարդենիս: 10. Շիրակ: 11. Սարտր: 12. Վիրավոր: 15. Ֆիդիաս: 18. Առաֆել: 19. Վերմոնթ: 20. Պալերմո: 21. Ալեմշահ: 24. Նշարիկ: 26. Ֆրանկո: 27. Մուսկաս: 31. Վասիլենկո: 33. Ֆորտե: 34. Սոնրո: 35. Վաքերոն: 36. Ծատուրյան:

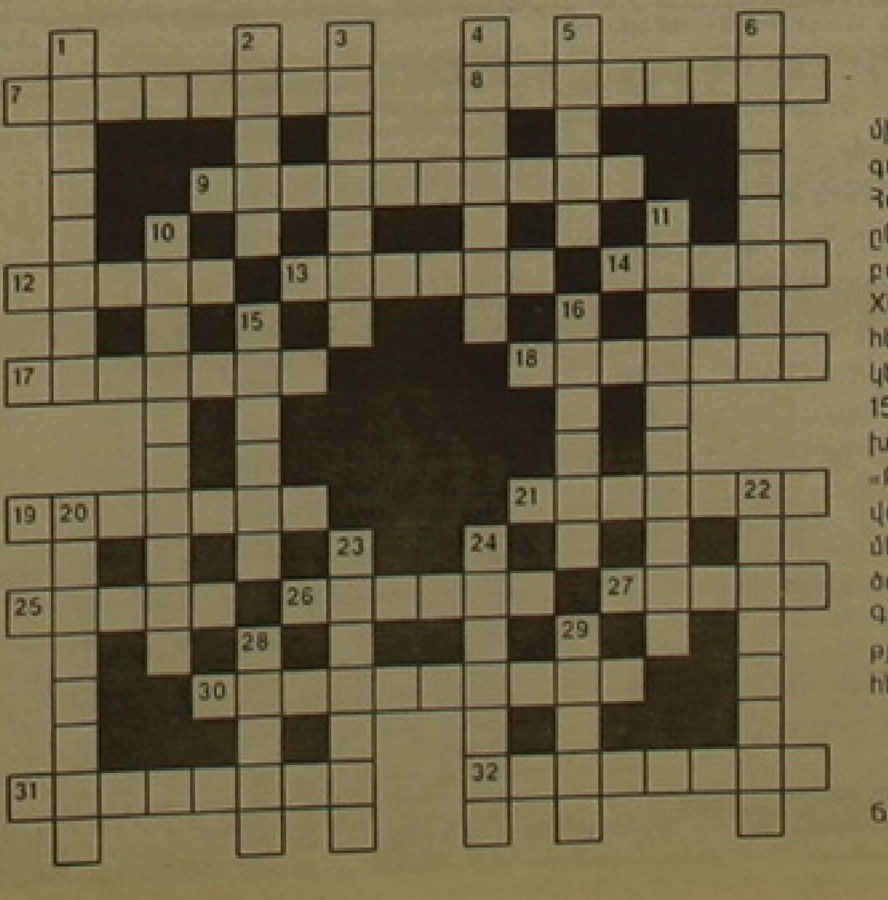

Ուղղահայաց

1. Երկարության արտահամակարգային միավոր: 2. Փայտափող երաժշտական գործիք: 3. Ֆրանսիացի եգիպտագետ: 4. Հայ դուդուկահար: 5. Հարինգազգիների ընտանիքի մանր ձկնատեսակ: 6. Լեզգի բանաստեղծ Ստալսկու անունը: 10. XIII-XIX դդ. կաթոլիկ եկեղեցում գործող հետախուզական եւ դատական կազմակերպություն: 11. Ուսորդական շան տեսակ: 15. Ցանկապատ տղամարդ: 16. Սանձ, պախուրց: 20. Հայ դերասան, ռեժիսոր: 22. «Բարդի իմ, կարմիր գլխաշորով» պատմվածքի հեղինակը: 23. Արեւադարձային եւ մերձարեւադարձային գեղազարդող մեծածարեւ բույս: 24. Լիճ Ջավախքում: 28. Գուցկովի «Ուրիել Ակոստա» պատերազմության հերոսներից: 29. Բեռնակիր կամ հեծնելու ընտանի կենդանի:

Հորիզոնական

7. Հանգած հրաբուխ Տաջիկիայում: 8. Նոճման տատանման առավելագույն չափ: 9. Այս նկարիչն աշխատել է «Հայֆիլմ» կինոստուդիայում որպես բեմադրող նկարիչ: 12. Ֆրանսիացի կինոռեժիսոր («Փոփրիկ դրախտի զավակները»): 13. Գետ Հայաստանում: 14. Բոլոր ժամանակների ու պայմանների համար իբրեւ անառարկելի ճշմարտություն ընդունվող դրույթ: 17. Կրոնա-փիլիսոփայական հասկացություն բուդդայականության մեջ, որը ցույց է տալիս մարդու հոգեւոր զարգացման բարձրագույն վիճակը: 18. Ծառի ոստերից եւ ծաղիկներից պատրաստված հյուսակ: 19. Արտային դեղամիջոց: 21. Ժողովրդական երգերի մեջ դիմացինին դիմելու արտահայտություն կամ ձեւ: 25. Ճարտարապետության մեջ գեղարվեստական հասուկ ձեւ: 26. Հայ բանաստեղծ: 27. Րաֆֆու ստեղծագործություններից: 30. Ըստ հունական դիցաբանության ոսկե գեղմի եւ ստեւից նավով գնացող: 31. Վրաց պատերազմներ: 32. «Երեք կրոնավոր» նկարի ռուս հեղինակը:

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՐՑԵՐԻ ԲՆՏՐՈՂ ◆ ՀԱՐՑԵՐԻ ԲՆՏՐՈՂ ◆ ՀԱՐՑԵՐԻ ԲՆՏՐՈՂ ◆ ՀԱՐՑԵՐԻ ԲՆՏՐՈՂ

ՀԻՇԻՐ, ՈՐ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՏԵՂԱՄԱՍՈՒՄ ԼՐԱՑՆԵԼՈՒ ԵՍ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ

ԵՐԿՈՒ ՔՎԵԱԹԵՐԹԻԿ...

ՄԵԿԸ ԸՆՏՐԱՑԱՆԿԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻՑ ՄԵԿԻ ՀԱՄԱՐ,

ՄՅՈՒՍԸ 21 ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒ ԴԱՇԻՆՔՆԵՐԻ ՑՈՒՑԱԿՈՒՄ ԸՍՏ ՆԱԽԸՆՏՐԱՆՔԻ ՀԱՄԱՐ։

ՑՈՒՑԱԿՈՒՄ 13-րդը ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆ (ՌԱԿ) է։

13	Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցություն	Կարապետյան Հարություն Միրզախանյան Ռուբեն Աղաբեկյան Շավարշ	✓

ԱՈՒԴԻՏՈՐՆԵՐԻ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ԷՅՉ-ԷՍ-ԲԻ-ՍԻ ԲԱՆԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ՓԲԸ-Ի (Նախկինում Միդլենդ Արմենիա Բանկ ՓԲԸ) ԽՈՐՀՐԴԻՆ

Մենք իրականացրել ենք բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը։

Բանկի ղեկավարության և աուդիտորների համապատասխան պարտավորությունները

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար։ Մեր պատասխանատվությունն է՝ կարծիք արտահայտել բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ՝ հիմք ընդունելով իրականացված աուդիտը։

Հաշվետվությունների հիմնավորումը

Մեր աուդիտն իրականացվել է Միջազգային Աուդիտորական չափանիշներին համապատասխան։ Նշված չափանիշները պահանջում են աուդիտը ծրագրավորել ու իրականացնել այնպես, որ հիմնավորված համոզվածություն ձեռք բերվի ֆինանսական հաշվետվություններում էական սխալների բացակայության մասին։ Աուդիտն ընդգրկում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված տվյալներն ու համապատասխան ծանոթագրությունները հիմնավորող փաստերի ընտրանքային կարգով ստուգում։ Աուդիտն ընդգրկում է նաև ղեկավարության կողմից կիրառված հաշվապահական սկզբունքների և տրված գնահատականների վերլուծությունն, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման ընդհանուր գնահատականը։ Մենք վստահ ենք, որ մեր կողմից իրականացված աուդիտը հիմնավորված ելակետ է ստորև բերվող եզրակացության համար։

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները ճշմարիտ և արդարացիորեն են արտացոլում բանկի ֆինանսական դրությունը առ 31-ը դեկտեմբերի 1998 թ., նրա գործունեության արդյունքները և դրամական հոսքերը տարեվերջին, համաձայն Միջազգային հաշվապահական չափանիշների։

Եկամուտների և ծախսերի հաշվետվությունը 1998 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար

	31 դեկտեմբերի 1998 թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 1997 թ. հազ. դրամ
Զուտ տոկոսային եկամուտ	1,687,691	1,311,962
Այլ գործառնական եկամուտ	765,643	647,276
Ընդամենը եկամուտ	2,453,334	1,959,238
Գործառնական ծախսեր	(1,366,766)	(1,133,138)
Շահույթը մինչև մասհանումները անհուսալի վարկերի գծով հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդին	1,086,568	826,100
Մասհանումներ անհուսալի վարկերի գծով հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդին	(9,665)	-
Պահուստներ չկանխատեսված պարտավորությունների համար	(59,967)	(93,473)
Շահույթը մինչև հարկումը	1,016,936	732,627
Հարկեր	(89,763)	-
Շահույթը հարկերից հետո	927,173	732,627
Շահաբաժիններ	-	-
Չփոխհատուցված եկամուտ ժամանակահատվածի համար	927,173	732,627

Հաշվեկշիռ առ 31 դեկտեմբերի 1998 թ.

	31 դեկտեմբերի 1998 թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 1997 թ. հազ. դրամ
Ակտիվներ		
Կանխիկ և ընթացիկ հաշիվներ բանկերում	2,219,312	1,258,443
Հաշիվներ ՀՀ Կենտրոնական բանկում	31,953	449,985
Պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ	5,653,800	4,038,895
Վարկեր և կանխավճարներ հաճախորդներին	3,326,201	1,335,047
Ներդրումներ	3,033,431	2,669,804
Հիմնական միջոցներ	1,181,694	1,023,220
Հաշվարկված տոկոսներ և այլ ակտիվներ	205,006	105,479
Ընդամենը ակտիվներ	15,651,397	10,880,873
Պարտավորություններ		
Բանկերից ներգրավված միջոցներ	22,390	45,028
Հաճախորդներից ներգրավված միջոցներ	11,913,514	8,209,542
Հաշվարկված տոկոսներ և այլ պարտավորություններ	239,967	137,917
Ընդամենը պարտավորություններ	12,175,871	8,392,487
Պահուստներ չկանխատեսված պարտավորությունների համար	172,263	112,296
Կանոնադրական հիմնադրամ և պահուստներ	3,303,263	2,376,090
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ	15,651,397	10,880,873

Բանկի դրամական հոսքերի հաշվետվությունը 1998թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար

	31 դեկտեմբերի 1998 թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 1997 թ. հազ. դրամ
Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Շահույթը մինչև հարկումը	1,016,936	732, 627
Ճշտումներ		
Ամորտիզացիա	208,620	108, 529
Պահուստներ չկանխատեսված պարտավորությունների համար	59,967	93,473
Մասհանումներ անհուսալի վարկերի գծով հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդին	9,665	-
Ընթացիկ գործունեությունից շահույթ/(վնաս) մինչև ընթացիկ ակտիվներում փոփոխությունը	1,295,188	934,629
Ընթացիկ ակտիվների (ավելացում)/ պակասեցում		
Միջոցներ ՀՀ Կենտրոնական բանկում	418,032	(246,107)
Վարկեր այլ բանկերին	(1,614,905)	(3,995,388)
Վարկեր և կանխավճարներ հաճախորդներին	(2,000,819)	(340,527)
Հաշվարկված տոկոսներ և այլ ակտիվներ	(99,527)	(36,083)
	(3,297,219)	(4,618,105)
Ընթացիկ պարտավորությունների ավելացում / (պակասեցում)		
Այլ բանկերից ներգրավված միջոցներ	(22,638)	(421,239)
Հաճախորդներից ներգրավված միջոցներ	3,703,972	4,171,785
Հաշվարկված տոկոսներ և այլ պարտավորություններ	12,287	(34,445)
	3,693,621	3,716,101
Զուտ դրամական հոսքեր ընթացիկ գործունեությունից	1,691,590	32,625
Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների ձեռք բերում	(367,094)	(217,521)
Գումարների ներհոսք ներդրումներից	-	476,170
Ներդրումների ձեռք բերում	(363,627)	-
	(730,721)	258,649
Դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից		
Կանխիկ միջոցների զուտ ավելացում/ (պակասեցում)	960,869	291,274
Կանխիկ միջոցները ժամանակաշրջանի սկզբում	1,258,443	967,169
Կանխիկ միջոցները ժամանակաշրջանի վերջում	2,219,312	1,258,443

Կանոնադրական հիմնադրամ և պահուստներ

	Կանոնադրական հիմնադրամ հազ. դրամ	Շահույթ և վնաս հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբում	2,437,600	(61,510)	2,376,090
Շահույթ ժամանակաշրջանի ընթացքում	-	927,173	927,173
Մնացորդը տարվա վերջում	2,437,600	865,663	3,303,263

Լինդան հացադուլ է հայտարարել

Արդեն չորրորդ օրն է Թեքեյան կենտրոնի ամենաաշխույժ եւ ամենասիրելի պահակը՝ Լինդան մերժում է ամեն ինչ, լղարել է անճանաչելիորեն, փարթամ մազերը թափվել են, ոչինչ չի մնացել

կորցրել է իր ձագուկին՝ փոքրիկ Արջուկին, որը, հազիվ 2 ամսական, սիրելի էր դարձել ամբողջ շենքի աշխատակիցներին։ Անհայտ մարդիկ Արջուկին գողացել են կենտրոնի այգուց եւ, ըստ ականատեսների, ավտոմեքենայով տարել անհայտ ուղղությամբ։ 4-րդ օրն է արդեն, որ Լինդան ոչինչ չի ուտում, նախկին կոկիկ, մաքուր, արդուզարդը տեղը Լինդայից։ Թեքեյան կենտրոնի տնօրենությունն ու ողջ բնակչությունը խնդրում են Արջուկի գտնվելու վայրի մասին տեղեկություն ունեցողներին զանգահարել Թեքեյան կենտրոն, 57-30-57 եւ 57-24-22 հեռախոսահամարներով։

ԳԱՆՁԱՊԱՀԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

USAID-ի կողմից ֆինանսավորվող փոքր ձեռնարկությունների աջակցության նախագիծ **FINCA**-ում թափուր է **գանձապահի պաշտոնը**։ Գանձապահը պետք է ունենա **կանխիկ դրամի հետ աշխատելու փորձ եւ հաշվապահական, մաթեմատիկական, տեխնիկական կամ հարակից բնագավառների կրթություն**։ **Ռուսերենի եւ հայոց լեզվի** վարժ իմացություն։ Ցանկալի է (բայց ոչ անհրաժեշտ) անգլերենի տիրապետում։ **Անհրաժեշտ է համակարգչի իմացություն**։ Դիմումը եւ անհրաժեշտ փաստաթղթերը ներկայացնել FINCA-ի գրասենյակ, **մինչեւ հունիսի 4-ը**։

Հասցեն

Կոլխոզնիկների 1, 103։

ԳՈՒՄ-ի հարեւանությամբ։

ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԱՆՎՃԱՐ Հայաստանի առեւտուրը ներկայացնող «ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ ՄԵԾԱԾԱԽ ԵՎ ՄԱՆՐԱԾԱԽ» տեղեկագիրը ձեռնարկություններին տրամադրվում է անվճար։ Զանգահարել 581351, 569393 «ՍՓՅՈՒՌ»

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան. Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1058. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության 27. 05. 1999. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@